

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Banku 2010 r.

RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.

ul. Piękna 20

00 – 549 Warszawa

Zgodnie z Uchwałą Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu wraz z późniejszymi zmianami.

Spis treści

1. Najważniejsze informacje ekonomiczno-finansowe Banku	5
2. Informacje ogólne	6
3. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem w Banku	8
3.1 Wprowadzenie	8
3.2 Ryzyko kredytowe	9
3.3 Ryzyko kredytowe kontrahenta	12
3.4 Ryzyko koncentracji	14
3.5 Ryzyko rynkowe	15
3.5.1 Ryzyko walutowe	16
3.5.2 Ryzyko stopy procentowej	17
3.5.3 Ryzyko płynności	19
3.6 Ryzyko operacyjne	21
4. Struktura organizacyjna	22
5. Systemy raportowania i pomiaru ryzyka	29
6. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka	30
6.1. Ochrona kredytowa nierzeczywista	32
6.2. Ochrona kredytowa rzeczywista	34
7. Struktura funduszy własnych	37
8. Adekwatność kapitałowa	39
8.1 Proces zarządzania kapitałem	39
8.2 Kalkulacja wymogu regulacyjnego	40
8.3 Kapitał Ekonomiczny	41
9. Ryzyko kredytowe	43
9.1 Utrata wartości	43
9.2 Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw	44
9.3 Wartość łącznego zaangażowania kredytowego	45
10. Ryzyko koncentracji	48
11. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane	56
12. Korekty wartości i rezerw	58
13. Ryzyko kredytowe kontrahenta w księdze handlowej	59
14. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	60
15. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	61
16. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	61
17. Ekspozycje sekurytyzacyjne	63
18. Cesja należności	65

Spis tabel

Tabela 1.	Wyniki scoringowe a grupy ratingowe.....	10
Tabela 2.	Główne rodzaje gwarantów oraz ich wiarygodność kredytowa	33
Tabela 3.	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego.....	35
Tabela 4.	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego.....	36
Tabela 5.	Wartość składników funduszy własnych	37
Tabela 6.	Informacje dotyczące wymogu regulacyjnego i adekwatności kapitałowej	40
Tabela 7.	Potencjalnie materialne rodzaje ryzyka	41
Tabela 8.	Zaangażowanie kredytowe w podziale na klasy ekspozycji	45
Tabela 9.	Średnie ekspozycja kredytowa w podziale na klasy ekspozycji	46
Tabela 11.	Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym	48
Tabela 12.	Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym	49
Tabela 13.	Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym.....	50
Tabela 14.	Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym.....	52
Tabela 15.	Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu jednostkowym	54
Tabela 16.	Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu skonsolidowanym	55
Tabela 17.	Analiza należności bilansowych pod kątem utraty wartości w ujęciu jednostkowym.....	56
Tabela 18.	Analiza należności bilansowych pod kątem utraty wartości w ujęciu skonsolidowanym.....	57
Tabela 19.	Uzgodnienie zmiany stanów korekt wartości i rezerw	58
Tabela 20.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności.....	58
Tabela 21.	Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta.	59
Tabela 22.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym	60
Tabela 23.	Wartości VAR (w mln PLN, termin utrzymywania 10 dni, poziom ufności 99%)	61
Tabela 24.	Ryzyko stopy procentowej – BPV (w PLN)	62
Tabela 25.	Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu jednostkowym	64
Tabela 26.	Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu skonsolidowanym.....	64

Spis schematów

Schemat 1.	Etapy procesu kalibracji.....	10
Schemat 2.	Jednostki organizacyjne Banku uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem	23
Schemat 3.	Struktura organizacyjna Raiffeisen Bank Polska SA	24
Schemat 4.	Struktura organizacyjna Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	25
Schemat 5.	Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem pomiędzy Departamentami Raiffeisen Bank Polska S.A.	26
Schemat 6.	Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w RBPL	27
Schemat 7.	Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem w RBPL	28
Schemat 8.	Alokacja kapitału ekonomicznego w Banku	42

Dokument stanowi realizację Polityki Informacyjnej w zakresie ogłaszania przez Raiffeisen Bank Polska S.A informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, wynikającej z postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku wraz z późniejszymi zmianami.

Występujące w dokumencie określenia oznaczają odpowiednio:

RBPL	– Raiffeisen Bank Polska S.A.
RLPL	– Raiffeisen Leasing Polska S.A.
RIA	– Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.
RZB	– Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG
RBI	– Raiffeisen Bank International AG
Jednostka Dominująca	– Raiffeisen Bank International AG
Bank	– Raiffeisen Bank Polska S.A. oraz jego podmioty zależne podlegające konsolidacji
Grupa	– Grupa Raiffeisen Bank International AG
KNF	– Komisja Nadzory Finansowego
Uchwała	– Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku wraz z późniejszymi zmianami.

Bank stosuje do wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego metodę standardową określoną w Uchwale.

O ile nie podano inaczej, wszystkie dane liczbowe zaprezentowano według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, w tys. PLN, w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym.

1. Najważniejsze informacje ekonomiczno-finansowe Banku

Nazwa	Ujęcie Jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Fundusze własne	2 352 042	2 774 071
Fundusze podstawowe	2 278 528	2 587 870
Fundusze zasadnicze	1 667 550	1 772 874
Kapitał rezerwowy	47 522	258 614
Wynik finansowy netto	238 216	261 970
Pożyczki podporządkowane	188 000	188 000
Kapitał Ekonomiczny	1 446 870	1 539 006
Aktywa Ważone Ryzykiem (RWA)	15 902 406	19 766 863
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego	1 272 192	1 581 349
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego	20 944	20 944
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjne	164 474	191 682
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka walutowego	0	0
Ekspozycje kapitałowe	141 606	28 970
Należności z rozpoznaną utratą wartości	940 971	1 426 508
Salda korekt wartości i rezerwy	627 648	787 239
Należności objęte sekurytyzacją	1 015 502	1 790 705
	(w %)	
ROE brutto	12,46	12,66
ROE netto	9,86	9,49
ROA netto	1,05	0,97
CIR	54,56	52,70
CIR bez amortyzacji	49,50	47,41
Współczynnik wypłacalności	12,91	12,37

2. Informacje ogólne

Raiffeisen Bank Polska S.A. działa w Polsce na podstawie licencji wydanej w 1990 roku przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Do października 2010 roku właścicielem 100% udziałów w Banku była Spółka holdingowa Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI), która była podmiotem zależnym Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) utworzonym w Wiedniu w 1927 r.

W październiku 2010 roku zakończono proces połączenia wydzielonych obszarów Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) z Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). W wyniku połączenia powstał Raiffeisen Bank International AG (RBI).

RBI jest obecnie 100% udziałowcem Raiffeisen Bank Polska S.A. i jest całkowicie skonsolidowanym podmiotem zależnym wobec RZB, który posiada 78,5% jego akcji. Pozostała część kapitału akcyjnego RBI znajduje się w wolnym obrocie na wiedeńskiej giełdzie papierów wartościowych.

Grupa RBI jest wiodącą instytucją finansową oferującą usługi bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej w Austrii oraz liderem wśród banków uniwersalnych w Europie Środkowo – Wschodniej. Posiada sieć oddziałów bankowych i leasingowych, obsługujących klientów detalicznych i korporacyjnych. Jest również obecna na rynkach Azji i w światowych centrach finansowych. Swoją działalność bankową uzupełnia o działalność spółek specjalistycznych w wielu obszarach, m.in. inwestycji w nieruchomości, zarządzaniu aktywami i funduszami oraz zarządzaniu projektami.

Jakość usług i zaangażowanie Grupy znajduje odzwierciedlenie w licznych lokalnych i międzynarodowych wyróżnieniach, m.in. prestiżowych tytułów "The Banker", "Euromoney" i "Global Finance".

Wizja i strategia rozwojowa Grupy zakłada osiągnięcie pozycji lidera w bankowości detalicznej i korporacyjnej w Europie Środkowej i Wschodniej.

Inwestycje RBI w Polsce mają za zadanie zapewnić polskim klientom dostęp do kompleksowych usług finansowych świadczonych przez podmioty, których wartościami są:

- zorientowanie na potrzeby klienta,
- zwiększanie wartości dla akcjonariuszy,
- kierowanie się normami etycznymi.

Jednostki powiązane z Raiffeisen Bank Polska S.A. to:

- **Jednostka dominująca najwyższego szczebla** - Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG,
- **Jednostki dominujące pośredniego szczebla** - Raiffeisen International Beteiligungs GmbH. 100% udziałów w tej spółce posiada Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG,
- **Jednostka dominująca wobec Banku** - Raiffeisen Bank International AG (78,5 % akcji tej spółki jest własnością Raiffeisen International Beteiligungs GmbH; 21,5 % akcji znajduje się w wolnym obrocie),
- **Jednostki zależne wobec Banku** - Raiffeisen Financial Services Sp. z o.o., Raiffeisen Leasing Polska S.A., Telpol 3 S.A.,
- **Pozostałe jednostki powiązane** – Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o. oraz inne podmioty kontrolowane przez Raiffeisen Bank International AG,
- **Jednostki podlegające konsolidacji** - Raiffeisen Leasing Polska S.A., Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o. (100% udziałów w spółce ma Raiffeisen Leasing Polska S.A.)

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu do których RBPL ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy RBPL kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia przejścia nad nimi kontroli przez RBPL. Konsolidacja jednostek zależnych ustaje z dniem utraty kontroli. Polityka rachunkowości jednostek zależnych jest dostosowana do polityki rachunkowości RBPL.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Banku objęto: Raiffeisen Bank Polska S.A., Raiffeisen Leasing Polska S.A. oraz Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.

Spółki Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o. i Telpol 3 S.A. zostały wyłączone z konsolidacji ze względu na ich nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Banku. Są one prezentowane jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zgodnie z MSR 39.

Cechą charakterystyczną działania Banku w Polsce jest ścisła współpraca podmiotów. Taka sytuacja umożliwia bowiem zapewnienie klientom Banku szerokiej gamy usług takich jak:

- bankowość detaliczna oraz korporacyjna,
- działalność inwestycyjna,
- leasing oraz faktoring.

Bank koncentruje się na obsłudze średnich i mniejszych firm oraz polskiej klasy średniej. Posiada także rozbudowaną ofertę produktów i usług dla dużych przedsiębiorstw.

W ramach bankowości detalicznej i korporacyjnej klientom Banku oferowane są produkty: depozytowe, lokacyjne, kredytowe i gwarancyjne. Bank posiada w swojej ofercie również bogatą gamę produktów rozliczeniowych i oszczędnościowo-rozliczeniowych.

W ramach działalności inwestycyjnej Banku dokonywane są operacje na instrumentach finansowych na rynku pozagiełdowym. Bank umożliwia klientom za swoim pośrednictwem udział w obrocie wybranymi instrumentami finansowymi. Prowadzi także usługi inwestycyjne (np. prowadzenie rachunku papierów wartościowych) dla swoich klientów.

W ofercie Banku znajdują się wszystkie odmiany faktoringu: faktoring niepełny, faktoring pełny, faktoring z ubezpieczeniem, faktoring samorządowy i faktoring odwrotny.

Specjalizacją RLPL jest leasing środków transportu. Przedmiotem leasingu są również środki trwałe, m.in. nieruchomości, środki transportu, maszyny i urządzenia.

RIA wyspecjalizowana jest w kreowaniu produktów oraz programów ubezpieczeniowych dla klientów instytucji finansowych.

Nie występują istotne istniejące lub przewidywane przeszkody natury prawnej lub praktycznej, w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a podmiotami zależnymi działającymi w ramach Banku.

W podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją nie występują niedobór kapitału rozumiany jako różnica między faktycznymi funduszami własnymi i minimalnym wymogiem kapitałowym. Spółki nie podlegają bowiem przepisom Uchwały.

3. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem w Banku

3.1 Wprowadzenie

Bank stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu.

Bank kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Bank ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Bank, do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Struktura systemu zarządzania ryzykiem w Banku jest szczegółowo opisana w dalszej części opracowania (Patrz Pkt. 4)

Polityka Banku w zakresie zarządzania adekwatnością kapitałową ma na celu uzyskanie zaplanowanego zwrotu z kapitału (ROE) z jednoczesnym zachowaniem poziomu kapitału, który jest wystarczający do spełnienia wymagań obowiązujących przepisów i prowadzonej działalności.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową jest szerzej opisany w dalszej części opracowania (Patrz Pkt. 8)

Zgodnie z Uchwałą Bank stosuje poniższe podejście do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk:

- **Ryzyko kredytowe:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.2)
- **Ryzyko kredytowe kontrahenta:** metoda standardowa (Patrz Pkt.3.3)
- **Ryzyko koncentracji** (Patrz Pkt.3.4)
- **Ryzyko rynkowe:** (Patrz Pkt. 3.5). w tym:
 - **ryzyko walutowe:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.5.1).
 - **ryzyko stopy procentowej:** (Patrz Pkt. 3.5.2).
 - **ryzyko płynności** (Patrz Pkt. 3.5.3).
- **Ryzyko operacyjne:** metoda standardowa (Patrz Pkt. 3.6).

Szczegółowy opis procesów zarządzania tymi ryzykami oraz zasad polityki stosowanej w odniesieniu do ich poszczególnych rodzajów znajduje się w dalszej części opracowania.

3.2 Ryzyko kredytowe

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej, poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Banku.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Banku, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela, związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej oraz w mniejszym stopniu ze sprzedaży i operacji dokonywanych w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Banku oraz na rachunek klientów Banku.

Bank stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Procedury te tworzone są zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Bank posiada jasny i przejrzysty system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot z transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Banku wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy jednostkami biznesowymi oraz jednostkami ryzyka.

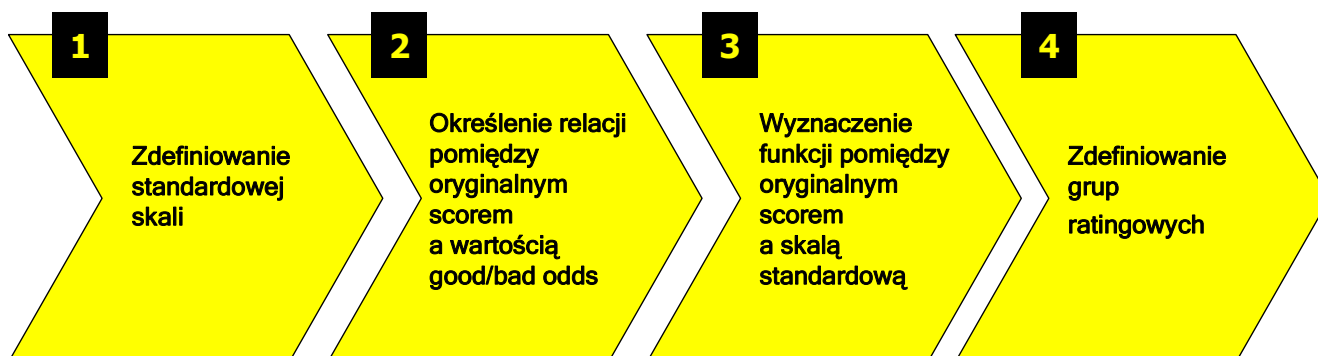
Przed zawarciem umowy kredytowej Bank dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Banku systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem kredytowym Banku.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych, zbudowanych dla poszczególnych produktów kredytowych przy użyciu metod statystycznych. Wartości scoringu w obrębie modelu pozwalają na uszeregowanie klientów pod względem ryzyka. Im niższy score zostanie nadany klientowi, tym wyższa grupa ratingowa i większe ryzyko, że w przypadku danego klienta wystąpi zdarzenie niewypłacalności.

Uzyskane wyniki są w wielu przypadkach nieporównywalne i ta sama wartość scorowa może niekoniecznie odzwierciedlać pełną informację o poziomie ryzyka. Bank stosuje kalibrację, która standaryzuje relacje pomiędzy scorem a good/bad odds, czyli liczbą rachunków dobrych przypadająca na każdy rachunek zły.

Schemat 1. Etapy procesu kalibracji

Kalibracja jest niezbędna do budowy spójnej skali ratingowej. Dzięki niej wyniki każdej karty scoringowej są porównywalne między sobą. Na nowej skali wyznaczane są przedziały definiujące grupy ratingowe zgodnie Tabelą 1.

Tabela 1. Wyniki scoringowe a grupy ratingowe

Wynik scoringowy	Grupa ratingowa	Opis
	0	Brak ratingu
> 780	0,5	Minimalne ryzyko
740-779	1	Doskonała jakość
700-739	1,5	Bardzo dobra jakość
660-699	2	Dobra jakość
620-659	2,5	Przeciętna jakość
580-619	3	Poniżej przeciętnej jakości
540-579	3,5	Słaba jakość
500-539	4	Bardzo słaba jakość
<499	4,5	Wątpliwa jakość i/lub częściowo spisany w straty
	5	Default

W portfelach detalicznych Bank wyróżnia modele następujących parametrów:

- PD - Probability of Default,
- CCF – Credit Conversion Factor,
- LGD - Loss Given Default.

Model PD bazuje na założeniu możliwości wykonywania estymacji i walidacji parametru w homogenicznych pulach (zbiorach, ang. pools). Kryteria, które Bank przyjął do określenia homogenicznych pul, prezentują się w następujący sposób:

- klasa ratingowa (ang. rating grade), bazująca na przyznanej wartości punktowej z kart scoringowych (ang. score),
- rodzaj produktu kredytowego,
- segment klienta.

Estymacja i walidacja parametrów ryzyka CCF oraz LGD odbywa się również na zasadzie wyodrębnienia homogenicznych pul (zbiorów, ang. pools).

W przypadku CCF, parametrem różnicującym jest:

- rodzaj produktu,
- poziom wykorzystania limitu,
- liczba dni przeterminowania.

W przypadku LGD, stosowane są modele oparte o karty scoringowe prognozujące parametr LGD przez cały cykl życia rachunku.

Bank dokonuje również oceny ryzyka związanego z przeznaczeniem kredytu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych. Bank udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową. Mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, dąży do zawierania umów zabezpieczeń, w szczególności w odniesieniu do długoterminowych umów kredytowych.

Przyjmowane przez Bank corocznie polityki kredytowe zawierają wytyczne co do poziomu akceptowanego przez Bank ryzyka kredytowego i metod jego pomiaru. Polityki kredytowe są zgodne ze standardami Grupy i dostosowane do specyfiki działalności kredytowej Banku.

3.3 Ryzyko kredytowe kontrahenta

Analiza zdolności kredytowej kontrahenta transakcji obarczonych ryzykiem kontrahenta odbywa się w analogiczny sposób jak wskazany dla innych ekspozycji kredytowych, poprzez zarządzanie limitami klienta w ramach decyzji podejmowanych przez Komitety Kredytowe.

Zgodnie z Załącznikiem nr 11 do Uchwały wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza dla następujących operacji zaliczonych do portfela handlowego:

- pozagiełdowych transakcji pochodnych oraz kredytowych instrumentów pochodnych,
- transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,
- transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego opartych na papierach wartościowych lub towarach,
- transakcji z długim terminem rozliczenia.

Ze względu na ryzyko kontrahenta (counterparty credit risk - CCR) instrumenty pochodne są podzielone na:

- transakcje notowane na giełdzie,
- transakcje zawarte na rynku pozagiełdowym (over-the-counter - OTC)

Oznaczenie papieru jako notowanego na uznanej giełdzie wyłącza dany papier z konieczności liczenia dla niego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kontrahenta (jeśli papier jest notowany na uznanej giełdzie, ekspozycja otrzymuje wagę 0%). Transakcje instrumentami pochodnymi rynku pozagiełdowego zawierane za pośrednictwem uznanej izby rozliczeniowej nie generują również ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta. Wszystkie pozostałe kontrakty na instrumenty pochodne generują ekspozycję na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Bank do obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta stosuje metodę wyceny rynkowej zgodnie z §10 Załącznika nr 16 do Uchwały.

Ekwiwalent bilansowy transakcji narażonej na ryzyko kontrahenta dzieli się na:

- ekspozycję bieżącą,
- ekspozycję potencjalną.

Ekspozycją bieżącą jest koszt zastąpienia, czyli wartość rynkowa transakcji, gdy jest ona dodatnia, lub zero, gdy jest ujemna.

Wartość ekspozycji potencjalnej (add-on) jest modelowana za pomocą iloczynu wartości nominalnej kontraktu i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji (z wyjątkiem jednawalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia).

Proces obliczania aktywów ważonych ryzykiem jest oparty na następujących parametrach:

- nominal transakcji,
- typ kontraktu,
- poziom uprzywilejowania,
- termin zapadalności transakcji,
- wartość rynkowa kontraktu.

Wycena instrumentów pochodnych dla celów rachunkowości finansowej dokonywana jest w Banku zgodnie z MSR 39 do wartości godziwej.

Bank dokonuje korekt wyceny ekspozycji obciążonej ryzykiem kredytowym kontrahenta w oparciu o historyczne stopy niewypłacalności (HDR), kalkulowane w oparciu o przyznawane klientom oceny ratingowe w ramach funkcjonującego w Banku systemu ratingowego.

Parametr ten pokrywa rzeczywiście ponoszone przez Bank straty, a co za tym idzie umożliwia zabezpieczenie się przed skutkami ryzyka kredytowego z minimalnym opóźnieniem.

Dodatkowo w procesie kalkulacji korekt wyceny uwzględniane są dostępne dane rynkowe o kondycji finansowej klienta oraz ryzyku kredytowym transakcji.

W odniesieniu do otwartych ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych w przypadku klientów, którzy zostali sklasyfikowani jako niewypłacalni, Bank przyjął politykę konwersji ekspozycji na należność kredytową, tak by transakcje te z uwagi na czynniki rynkowe nie powodowały zwiększenia utraty wartości.

W celu zabezpieczenia należytego wykonania przez klienta zobowiązań wynikających z transakcji, Bank może zażądać od klienta ustanowienia kaucji w rozumieniu art. 102 Prawa Bankowego w wysokości określonej przez Bank, o ile Bank i klient nie uzgodnią inaczej w umowie. Ponadto Bank może zażądać złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji w trybie art. 97 Prawa Bankowego, lub innej formy zabezpieczenia w związku z treścią art. 93 Prawa Bankowego.

Kaucja jest ewidencjonowana na rachunku Banku i zabezpiecza wszelkie istniejące lub mogące powstać w przyszłości wierzytelności Banku z tytułu rozliczenia i realizacji transakcji.

W przypadku, gdy bieżąca wycena rynkowa transakcji z kaucją początkową jest wartością ujemną i przekracza kwotę powstałą w wyniku przemnożenia wskaźnika procentowego, określonego w odpowiedniej umowie lub warunkach transakcji i wartości aktualnej kaucji, Bank jest uprawniony do wezwania klienta do uzupełnienia zabezpieczenia lub ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia w wyznaczonym terminie; przy czym klient jest zobowiązany do uzupełnienia zabezpieczenia lub ustanowienia dodatkowego w wysokości wskazanej ujemnej wartości bieżącej wyceny rynkowej transakcji pomniejszonej o wartość dokonanych wcześniej dobezpieczeń.

W przypadku, gdy klient nie spełnia lub nienależyte stosuje się do obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz umów, w szczególności w przypadku opóźnień klienta w zaspokajaniu roszczeń Banku, lub nieautoryzowanych przekroczeń na rachunku bieżącym klienta wynikających z rozliczenia danej transakcji, Bank może dokonać transferu środków finansowych z kaucji w wysokości odpowiadającej kwocie należności Banku wraz z odsetkami za zwłokę.

3.4 Ryzyko koncentracji

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat (kapitału i poziomu odpisów z tytułu utraty wartości), Bank określa limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Limity akceptowanego przez Bank poziomu ryzyka kredytowego są zatwierdzane przez Zarząd Banku lub przez działające w Banku Komitety.

Struktura limitów obowiązująca w Banku przedstawia się następująco:

Limity walutowe i płynnościowe:

- Limit dotyczący maksymalnego przyrostu aktywów długoterminowych.
- Limit dotyczący udziału należności walutowych w portfelu kredytowym Banku.

Limity branżowo – geograficzne:

- Limit koncentracji kredytowej w odniesieniu do branż gospodarki.
- Limit koncentracji geograficznej.

Limity jakościowe portfela:

- Limit dotyczący maksymalnej niezabezpieczonej ekspozycji portfela kredytowego.
- Limit maksymalnej ekspozycji kredytowej dla grupy klientów z ratingiem z przedziału 4,0 - 5,0 i bez ratingu (odrębnie dla portfela dużych, oraz małych i średnich przedsiębiorstw).
- Limity dotyczące finansowania rynku nieruchomości.

Limity wynikające z art. 71 ustawy Prawo bankowe:

- Limit koncentracji wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, w zależności od tego czy podmioty te są z Bankiem powiązane, wynosi odpowiednio 20% lub 25% funduszy własnych.
- Limit dużych zaangażowań banku (równych lub przekraczających 10% funduszy własnych) w stosunku do podmiotów, o których mowa powyżej, nie może być wyższy niż 800% funduszy własnych.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko kredytowe oraz codzienne limity ryzyka dostaw, dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest na bieżąco porównywana z dopuszczalnym limitem.

Bank przestrzega norm wynikających z ustawy Prawo bankowe określających wielkości koncentracji zaangażowań obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Bank jest skoncentrowany na prowadzeniu działalności kredytowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zaangażowania wobec nierezydentów stanowią znikomy odsetek portfela kredytowego Banku.

3.5 Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym Banku ma na celu utrzymywanie stopnia ryzyka na akceptowalnym poziomie współmiernie do zysku firmy w zmiennym środowisku.

Ocena i zarządzanie ryzykiem rynkowym obejmuje:

- ryzyko walutowe,
- ryzyko zmiany stopy procentowej,
- ryzyko utraty płynności.

Poszczególne rodzaje ryzyka są opisane w dalszej części materiału.

Do głównych celów polityki zarządzania ryzykiem rynkowym należy:

- określenie maksymalnego dopuszczalnego profilu Banku w obszarze ryzyka rynkowego i płynności,
- zapewnienie, że profil ten nie zostanie przekroczony,
- określenie minimalnych poziomów adekwatności kapitałowej,
- zapewnienie, że Bank utrzyma swoją wypłacalność powyżej tych poziomów.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

3.5.1 Ryzyko walutowe

Z uwagi na prowadzoną działalność, Bank narażony jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Bank rozmiarów.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym w Banku stworzony został system limitów ryzyka rynkowego zgodny ze standardami obowiązującymi w Grupie. W ramach podziału kompetencji w procesie zarządzania ryzykiem, Zarząd Banku ustala w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami poziom ogólnego apetytu na ryzyko walutowe, uwzględniając założenia budżetowe oraz wpływ potencjalnych strat na kapitał Banku.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym zakłada posiadanie zamkniętej pozycji walutowej. Bank nie prowadzi wyodrębnionych portfeli handlowych w zakresie przeprowadzania transakcji walutowych. Ryzyko walutowe jest niematerialne – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosi 0 PLN. W związku z powyższym Bank w procesie zarządczym nie stosuje metod symulacyjnych. Metoda wartości zagrożonej (VaR) jest stosowana ze względu na wymagania Grupy.

Szczegółowe wartości poszczególnych limitów ustalane są następnie przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami i obejmują one:

- limity poziomu maksymalnej, otwartej pozycji walutowej overnight dla każdej waluty,
- limity poziomu całkowitej, otwartej pozycji walutowej overnight i intraday dla wszystkich walut łącznie,
- limit poziomu wartości zagrożonej, wyznaczonej dla 10-dniowego horyzontu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności 99%. Wartość zagrożona wyznaczana jest metodą wariancji-kowariancji, przy czym Bank nie posiada otwartych pozycji walutowych w instrumentach o nieliniowym profilu ryzyka,
- miesięczny i roczny limit maksymalnej straty.

Ponadto, dla potrzeb obliczania wymogu z tytułu ekspozycji na ryzyko walutowe wykorzystywana jest tzw. metoda podstawowa wyznaczająca dopuszczalne granice ekspozycji na ryzyko niedopasowania należności i zobowiązań walutowych (tzw. pozycja całkowita) w odniesieniu do funduszy własnych Banku.

Raporty dzienne dotyczące pozycji walutowej Banku, obejmujące analizę działalności walutowej w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych oraz wyników ekonomicznych, przedstawiane są dyrektorom jednostek organizacyjnych odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka oraz członkowi Zarządu Banku nadzorującemu Pion Gospodarki Pieniężnej.

3.5.2 Ryzyko stopy procentowej

Podstawowymi celami polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku jest identyfikacja obszarów, w których Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych w sposób pozwalający na maksymalizację wartości aktywów netto oraz wyniku odsetkowego.

Realizacja powyższych celów skutkuje zmniejszeniem alokacji wewnętrznego kapitału ekonomicznego do ryzyka stopy procentowej.

Polityka inwestycyjna Banku określa zasady zarządzania portfelem inwestycyjnym Banku. Cel zasadza się na następujących podstawach:

- apetyt na ryzyko – inwestycje w określonych limitach w odniesieniu do ryzyka kredytowego i rynkowego,
- płynność – możliwość wyjścia z transakcji bez istotnej utraty wartości,
- zysk – osiągnięcie pożądanego wyniku finansowego.

Wytyczne dla polityki inwestycyjnej to:

- kryteria wybrania kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych,
- cele inwestycyjne Banku,
- zasady dywersyfikacji portfela inwestycyjnego,
- wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem.

Przedmiotem inwestycji Banku mogą być instrumenty dłużne: obligacje i bony skarbowe, obligacje i bony Narodowego Banku Polskiego, bankowe certyfikaty depozytowe, obligacje korporacyjne, papiery komercyjne a także instrumenty kapitałowe takie jak akcje i jednostki funduszy inwestycyjnych.

Portfel handlowy zawiera:

- operacje zawierane z zamiarem uzyskania korzyści finansowej z tej operacji w krótkich okresach z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też z innych odchyień cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji, indeksów giełdowych,
- operacje dokonywane w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczanych do portfela handlowego.

Portfel handlowy obejmuje portfel papierów skarbowych i portfel papierów korporacyjnych. Wybór instrumentów i decyzje handlowe podejmowane przez Departament Skarbu.

Portfel bankowy zawiera papiery wartościowe zakupione z zamiarem osiągnięcia zysków finansowych w średnim okresie i obejmuje:

- portfel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- portfel płynnościowy składający się w zdecydowanej większości z papierów i bonów skarbowych o krótkim okresie zapadalności (portfel jest utrzymywany w celu zapewnienia odpowiedniego bufora płynnościowego),
- portfel utrzymany do terminu zapadalności (HTM) budowany z zamiarem osiągnięcia zysków finansowych w długim okresie i z zamiarem utrzymywania papierów wartościowych do ich terminu wymagalności (portfel HTM może zawierać wyłącznie papiery skarbowe).

Dla celów oceny ryzyka stóp procentowych Bank wykorzystuje następujące metody:

- metodologię analizy luki stóp procentowych,
- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR.

Analiza luki pozwala na ocenę wrażliwości dochodów odsetkowych netto na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank wykorzystuje analizę Monte Carlo do przeprowadzania testów warunków skrajnych, przyjmując założenie o nagłym szokowym przesunięciu się krzywych dochodowości. Metodologia wartości punktu bazowego (BpV) ocenia wrażliwość wartości utrzymywanych pozycji na zmiany stóp procentowych.

Wartość zagrożona (VaR), definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca ze zmiany wartości bieżącej przepływów pieniężnych z instrumentu finansowego, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji. Do wyznaczenia VaR stosuje się metodę wariancji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zagrożona na stopie procentowej w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 848 tys. zł, z czego 434 tys. zł na księdze bankowej i 414 tys. zł na księdze handlowej, co stanowiło około 0,03% funduszy własnych Banku.

Bank przeprowadza również analizę wrażliwości marży odsetkowej netto na zmianę rynkowych stóp procentowych. Scenariusz testowy zakłada jednorazową zmianę wszystkich stóp procentowych oraz zwiększenie korelacji pomiędzy zmianami stóp. Wewnętrzny limit Banku na wartość tej zmiany wynosi 10%, a jego wartość na koniec 2010 roku wynosiła 2,68%.

Ponadto Bank przeprowadza analizę zmiany wartości ekonomicznej do wartości funduszy własnych Banku, na skutek zmiany struktury stóp procentowych, dla poszczególnych typów walut, o przyjęty wskaźnik zakłócenia poziomu struktury stóp. W tym celu wyznaczana jest ważona wartość pozycji aktywów oraz pasywów, gdzie system wag oparty jest o założone równoległe przesunięcie struktury stóp procentowych.

Wykorzystanie wag ma na celu oszacowanie zmiany wartości bieżącej aktywów oraz pasywów, przy założeniu zmiany struktury stóp procentowych. Następnie wyznaczany jest rozkład zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy danym poziomie ufności. Wartość wskaźnika porównywana jest do poziomu kapitałów własnych. Wartość wskaźnika Wsk nie może przekroczyć 20%. Sytuacja taka oznaczałaby, iż standardowe zakłócenie poziomu stóp procentowych powoduje spadek wartości ekonomicznej o ponad 20% wartości funduszy regulacyjnych pierwszej i drugiej kategorii. Wartość wskaźnika na koniec roku 2010 wyniosła 2,9%.

Na podstawie wymienionych metod pomiarowych funkcjonuje system limitów ekspozycji na ryzyko stóp procentowych. Limity ryzyka stóp procentowych (limit luki, limit BpV oraz VaR limit) są ustanowione na poziomie RBPL, ale także osobno dla spółek zależnych.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem RBPL. Pomiar ryzyka prowadzony jest w cyklu dziennym. Dzielne raporty z wykorzystaniem poszczególnych limitów ryzyka rozsyłane są w formie elektronicznej do merytorycznych komórek organizacyjnych Banku.

W celu właściwego zarządzania ryzykiem, kierownictwo Banku uczestniczy aktywnie w procesie ustanawiania i weryfikacji limitów oraz kontroli poziomu ich wykorzystania. Za okresową kontrolę zarządzania ryzykiem stóp procentowych odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). ALCO na swych comiesięcznych posiedzeniach dokonuje oceny poziomu ryzyka, na które Bank jest narażony i w razie konieczności zobowiązuje właściwe jednostki do podjęcia odpowiednich kroków w celu jego ograniczenia.

3.5.3 Ryzyko płynności

Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku, które umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Banku ze zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów ryzyka stopy procentowej i ryzyka kursowego.

Zarządzanie średnio i długoterminowym ryzykiem płynności realizowane jest w Banku przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który ustala pożądaną strukturę bilansu Banku poprzez system limitów obejmujących m.in. wielkość luki płynności, stopień koncentracji depozytów, stosunek wartości portfela kredytowego do depozytów oraz stosunek aktywów płynnych do wartości portfela kredytowego

Zarządzanie płynnością obejmuje:

- kształtowanie struktury instrumentów bilansowych i pozabilansowych w taki sposób, aby polityka dopasowanego finansowania była utrzymywana na poziomie dozwolonym innymi rodzajami ryzyk, np. ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego,
- spełnienie ustalonych limitów w ramach struktury terminowej i jakościowej bilansu,
- badanie odporności Grupy na zdarzenia zdefiniowane w ramach analizy warunków skrajnych,
- utrzymanie rezerwy płynnościowej w formie płynnych papierów wartościowych i płynnych aktywów na założonym poziomie,
- monitorowanie zmian płynności rynku pieniężnego,
- monitorowanie i prognozowanie regulacyjnych wskaźników płynności.

Poziom ponoszonego przez Bank średnio i długoterminowego ryzyka płynności oceniany jest na podstawie raportów luki płynności.

Raporty sporządzane są dla pozycji bilansowych i pozabilansowych w PLN, EUR, USD, oraz pozostałych walutach obcych łącznie.

Profil płynności Banku jest analizowany w na podstawie umownych terminów przepływu pieniędzy oraz z uwzględnieniem czynników behawioralnych, takich jak:

- przedterminowe wycofanie depozytów,
- wzorce płatności w zakresie produktów bez terminów zapadłości, jak rachunki bieżące, kredyty w rachunku bieżącym, itp.,
- prawdopodobieństwo wypłat w ramach udzielonych kredytów,
- prawdopodobieństwo wypłat w ramach wystawionych gwarancji,
- jakość kredytowa przepływów pieniężnych.

Analiza behawioralna jest wykonywana dla potrzeb zarządzania wewnętrznego przez Departamentem Zarządzania Ryzykiem. Założenia do modeli korekt behawioralnych są oceniane przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Departament Skarbu prowadzi działalność na rynku finansowym odpowiednio kształtując portfel aktywów i pasywów tak, aby zachowane zostały wymagane poziomy limitów ryzyka płynności.

Polityka cenowa i produktowa jest aktywnie wykorzystywana przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami jako instrument kształtowania pożądanej struktury aktywów i pasywów.

W połączeniu z procesem rozliczeń wewnętrznych kosztów płynności tworzy ona system transmisji celów wynikających z ograniczania ryzyka na cele poszczególnych linii biznesowych.

Na wypadek wystąpienia zagrożenia utraty płynności Bank opracował plan awaryjny. Analizowane czynniki zagrożenia utraty płynności to:

- **czynniki wewnętrzne** takie jak: obniżenie wyniku finansowego Banku, wzrost należności nieobsługiwanych, obniżenie jakości posiadanych aktywów, zmniejszenie bazy depozytowej, masowe wypłaty dokonywane przez klientów Banku, znaczącą koncentrację źródeł finansowania, brak nowych źródeł finansowania oraz pogorszenie sytuacji płynnościowej spółek zależnych.
- **czynniki zewnętrzne** obejmujące: wybuch kryzysu finansowego w Polsce, obniżenie wiarygodności kredytowej Polski, obniżenie ratingu Grupy, wstrzymanie rozliczenia transakcji przez inny bank, wprowadzenie ograniczeń prawnych, które ograniczą przepływ funduszy pomiędzy nierezydentami a obywatelami Polski, wojna lub inne sytuacje, które spowodują brak możliwości wykonywania operacji finansowych oraz kryzys finansowy na świecie lub inne wydarzenia na rynku finansowym, powodujące utratę płynności rynków finansowych lub skutkujące gwałtowną przeceną pozycji bilansowych i pozabilansowych banków.

Plan awaryjny Banku zakłada przeciwdziałanie utracie płynności poprzez wykorzystanie następujących instrumentów finansowych:

- otwarte linie kredytowe rynku pieniężnego w innych bankach,
- otwarte linie kredytowe typu stand-by,
- kredyty w Banku Centralnym (techniczny oraz lombardowy, repo),
- wpłaty własne przez akcjonariuszy lub spółki zależne,
- rezerwa płynności (portfele papierów wartościowych),
- wstrzymanie płatności własnych (faktury) w Banku i spółkach zależnych,
- wstrzymanie uruchomień kredytów w Banku i spółkach zależnych,
- polityki cenowe dla aktywów i pasywów Banku.

3.6 Ryzyko operacyjne

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania, oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Banku i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Banku.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menadżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego,
- istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem RBPL,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Banku stosowane są następujące instrumenty identyfikacji i pomiaru ryzyka:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- przeprowadzanie samooceny ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- raportowanie ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Banku.

Dane zgromadzone w procesie identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje w kolejnych etapach zarządzania ryzykiem operacyjnym, tj.: analizach, raportowaniu oraz ograniczaniu ryzyka operacyjnego.

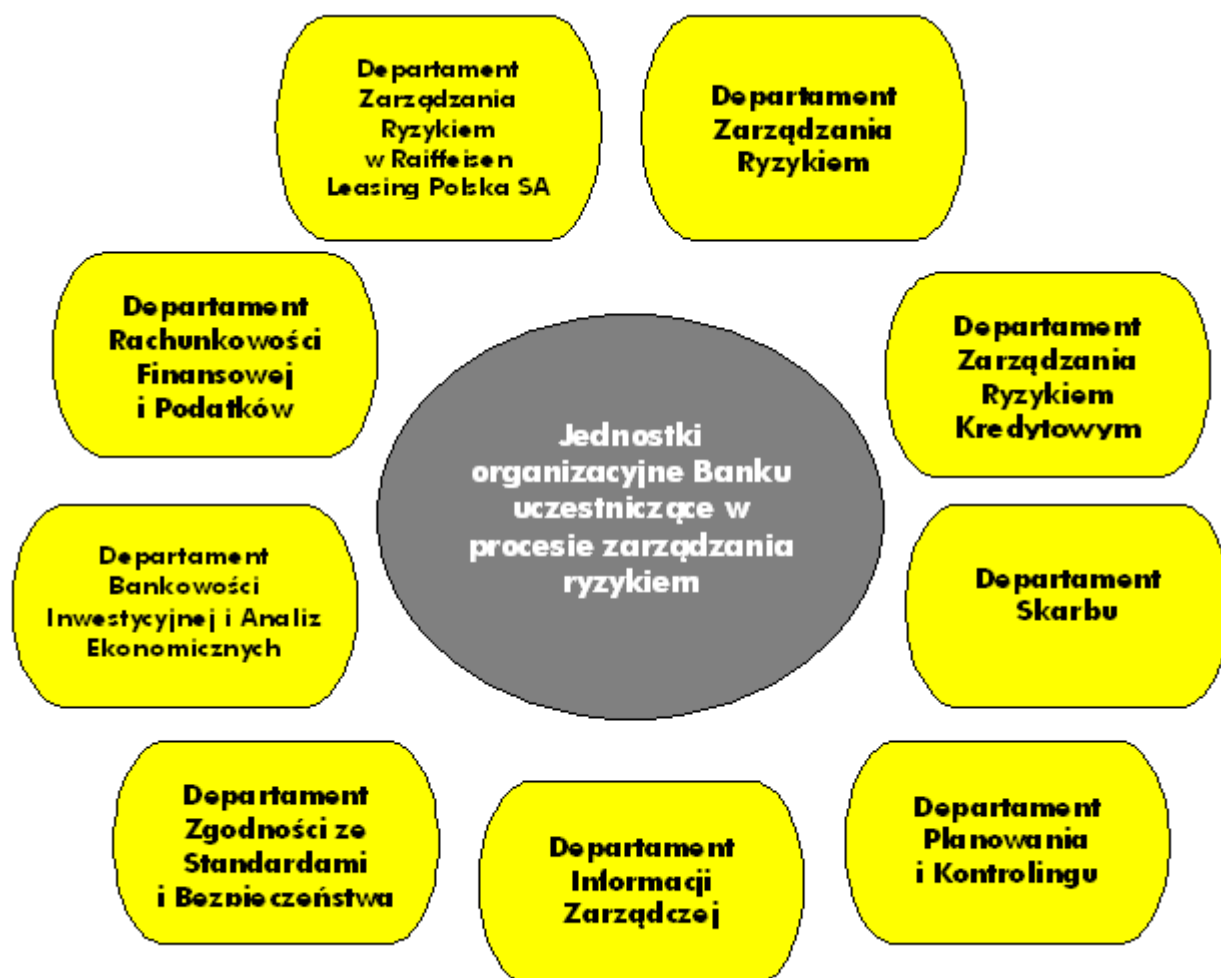
4. Struktura organizacyjna

Zarządzanie i kontrola ryzyka stanowi w Banku proces, który przebiega na trzech zasadniczych poziomach:

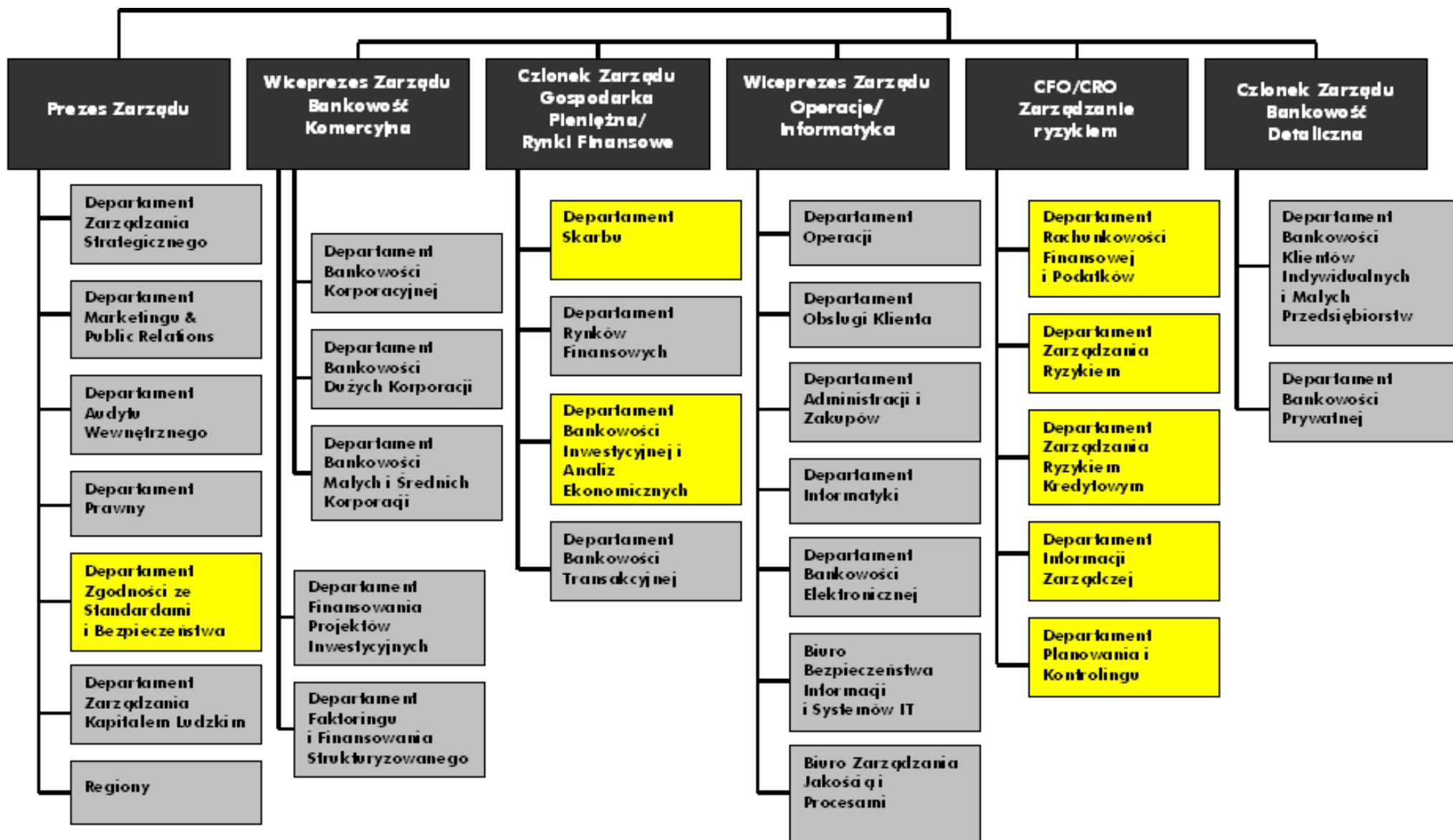
1. Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku a także w ramach systemu komitetów ryzyka:
 - a) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny przede wszystkim za:
 - zatwierdzanie zasad zarządzania ryzykiem w odniesieniu do ogólnej zdolności Banku do podejmowania ryzyka,
 - alokację kapitału do poszczególnych obszarów ryzyka,
 - monitorowanie realizacji przyjętej strategii zarządzania aktywami i pasywami Banku.
 - b) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialny za zatwierdzanie zasad oraz monitorowanie realizacji polityki i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.
 - c) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Portfela Kredytowego realizujący przede wszystkim zadania związane z:
 - rozwojem i wdrażaniem polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - systematycznym monitoringiem ryzyka portfela kredytowego,
 - analizą wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego,
 - nadzorem nad procesem kalkulacji, estymacji i walidacji parametrów ryzyka.
 - d) System Komitetów Kredytowych odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.
 - e) Komitet Walidacji Modeli Ryzyka odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem modeli oraz za metodologiczne aspekty systemu zarządzania ryzykiem, realizuje swoją funkcję poprzez nadzór nad:
 - budową, rozwojem (zmianami) oraz utrzymaniem modeli wykorzystywanych w Banku do pomiaru ryzyka, tworzenia prognoz makroekonomicznych, planowania finansowego,
 - procesem oceny jakości stosowanych modeli,
 - procesem estymacji parametrów oraz kalkulacji miar ryzyka,
 - systemem oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP),

Ponadto Komitet Walidacji Modeli Ryzyka zapewnia zgodność regulacyjną w obszarze oceny adekwatności kapitałowej, procesów pomiaru ryzyka, modeli i metodologii.
2. Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem (RBPL i RLPL) oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.
3. Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

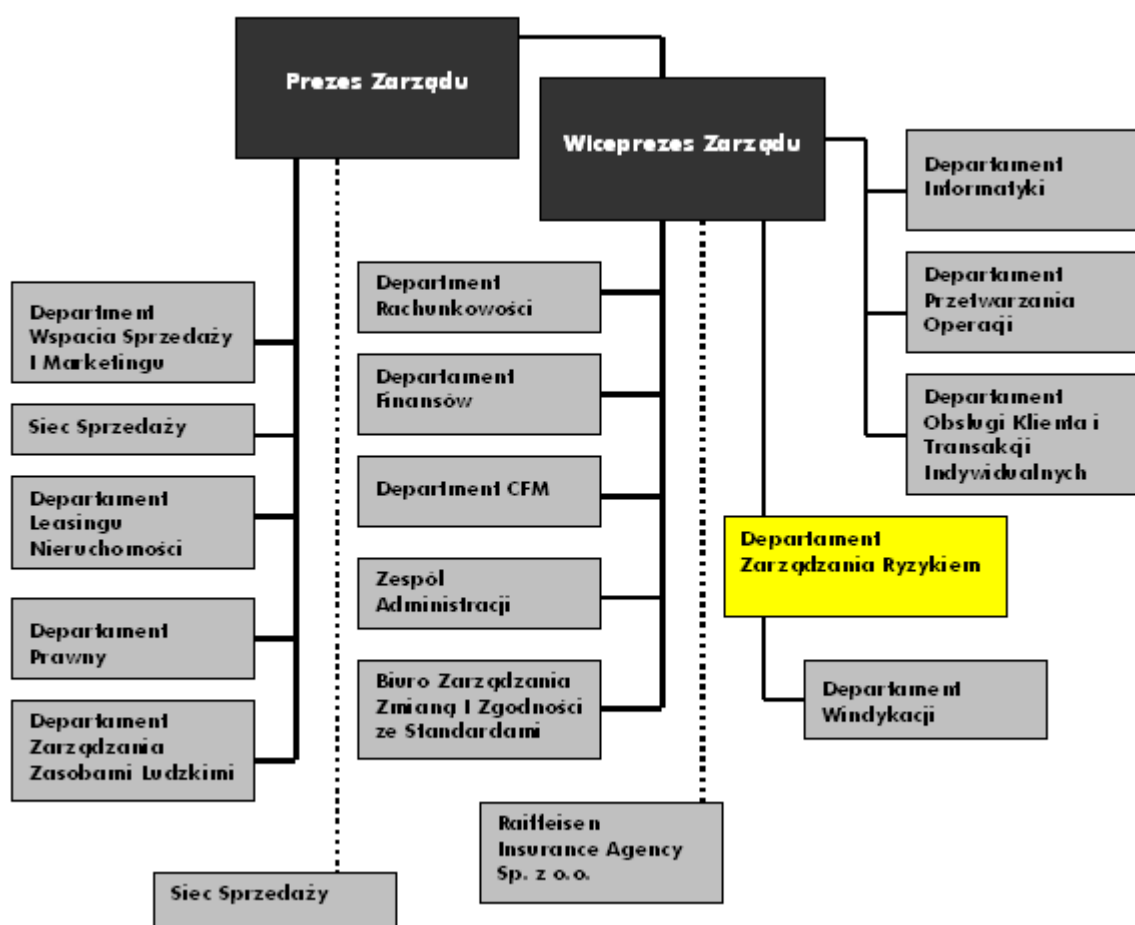
Schemat 2. Jednostki organizacyjne Banku uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem

Schemat 3. Struktura organizacyjna Raiffeisen Bank Polska SA

Schemat 4. Struktura organizacyjna Raiffeisen-Leasing Polska S.A.

W skład Zarządu Banku wchodzi Prezes, będący jednocześnie Dyrektorem Generalnym, dwóch Wiceprezesów Zarządu i dwóch Członków Zarządu.

Jednostki organizacyjne posiadające kompetencje zapewnienia poprawności, zgodności i jakości zarządzania organizacją oraz rozwoju organizacji Banku podlegają bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Piony operacyjne, skupiające jednostki organizacyjne Banku, są nadzorowane przez Wiceprezesów oraz Członków Zarządu.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Banku.

Schemat 5. Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem pomiędzy Departamentami Raiffeisen Bank Polska S.A.

Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi i w ramach swoich kompetencji wykonują czynności związane z:

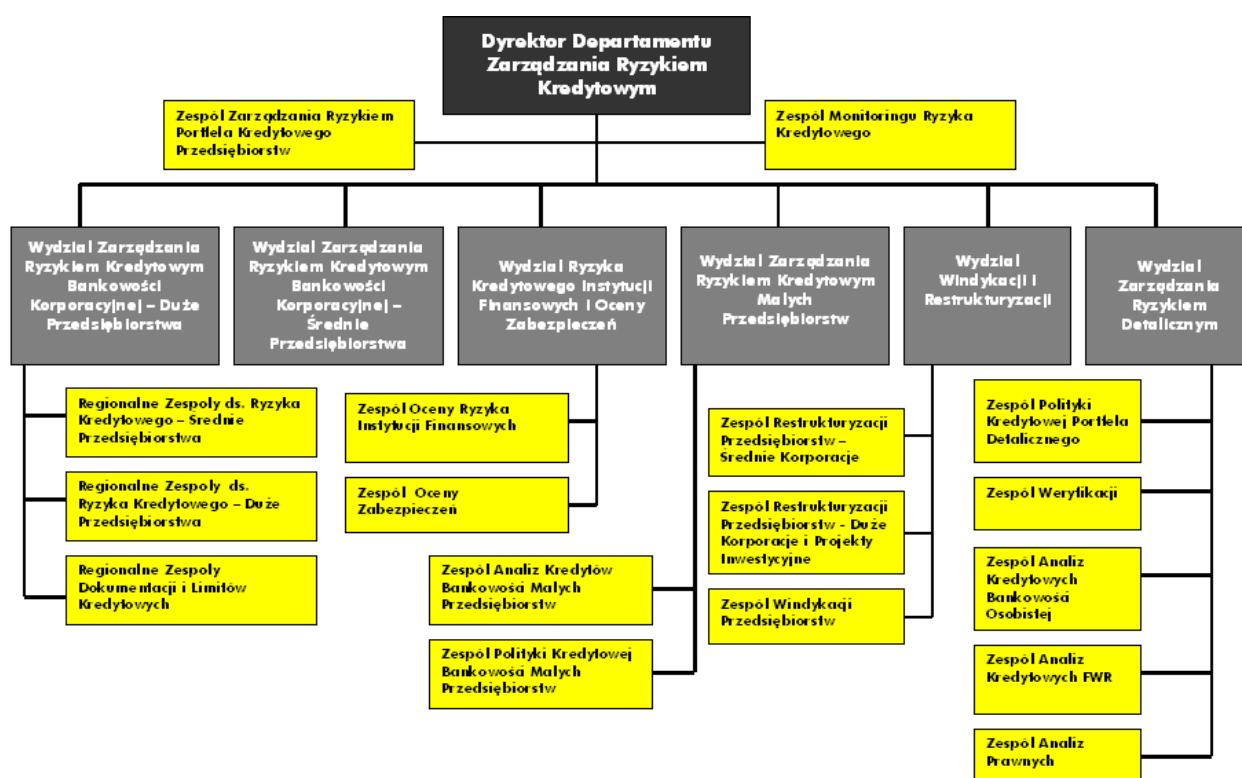
- analizą kredytową oraz oceną ryzyka klienta,
- podejmowaniem decyzji kredytowych,
- monitoringiem zawartej transakcji i kredytobiorcy,
- restrukturyzacją i windykacją.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Banku i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Bank standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

Za **krótkookresowe** zarządzanie ryzykiem RBPL jest odpowiedzialny Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym. W ramach Departamentu wyodrębnione są poszczególne Wydziały odpowiedzialne za zarządzanie ryzykami poszczególnych linii biznesowych.

Schemat 6. Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w RBPL

W zakresie akceptacji wniosków kredytowych oraz przeglądów zaangażowań, praca powyżej wymienionych Departamentów służy wsparciu właściwych Komitetów Kredytowych.

Komitety Kredytowe (KK) odgrywają ważną rolę w procesie zarządzania ryzykiem w **Raiffeisen Bank Polska S.A.**, ze względu na przyznane zakresy kompetencji:

- ustanawiania limitów kredytowych,
- akceptacji wniosków kredytowych,
- akceptacji przeglądów kredytowych.

Komitety Kredytowe działają na zasadzie jednolitego stanowiska. Jeśli niemożliwe jest podjęcie jednomyślnej decyzji, wniosek kredytowy uważa się za odrzucony.

W **Raiffeisen Bank Polska S.A.** funkcjonują następujące Komitety:

- Bankowy Komitet Kredytowy (BKK),
- Mały Komitet Kredytowy (MKK),
- Regionalne Komitety Kredytowe (RKK),
- Komitet Kredytów Trudnych (KKT),
- Mały Komitet Kredytów Trudnych (MKKT),

W ramach spółek zależnych krótkookresowym zarządzaniem ryzykiem zajmuje się Departament Zarządzania Ryzykiem w RLPL.

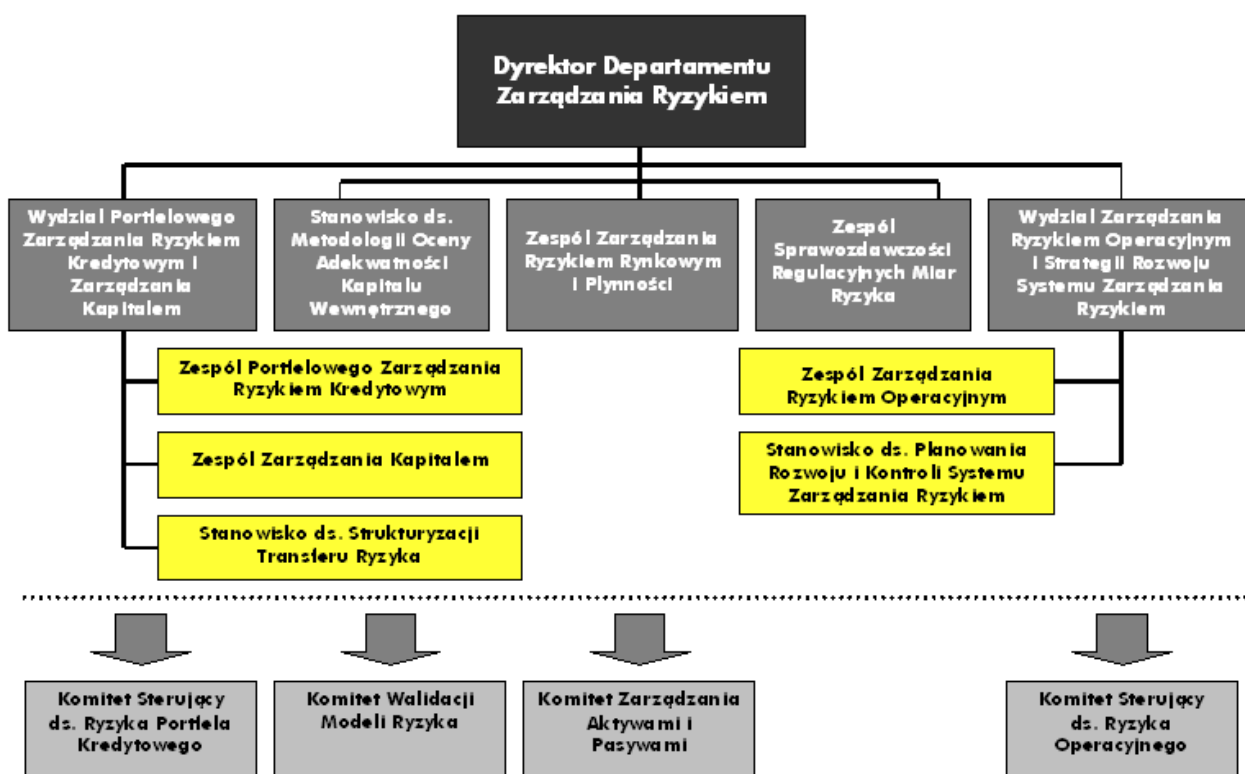
Komitety Kredytowe funkcjonujące w RLPL są uprawnione do podejmowania decyzji o warunkach transakcji, dodatkowych zabezpieczeniach czy zakresie dokumentów niezbędnych do uzupełnienia przed podpisaniem umowy leasingu.

Organy decyzyjne w **Raiffeisen-Leasing Polska S.A.** obejmują następujące podmioty:

- Duży Komitet Kredytowy (DKK),
- Średni Komitet Kredytowy (SKK),
- Mały Komitet Kredytowy (MKK),
- Komitet Kredytów Trudnych (PLC).

Departamentem odpowiedzialnym za **długookresowe** zarządzanie ryzykiem Banku jest Departament Zarządzania Ryzykiem w RBPL. W ramach Departamentu wyodrębnione są poszczególne Zespoły odpowiedzialne za zarządzanie poszczególnymi ryzykami.

Schemat 7. Struktura organizacyjna Departamentu Zarządzania Ryzykiem w RBPL

5. Systemy raportowania i pomiaru ryzyka

Pomiarem i raportowaniem ryzyka Banku zajmuje się Departament Zarządzania Ryzykiem. Dane wykorzystywane w procesie pochodzą z systemów informatycznych Banku oraz z innych Departamentów biorących udział w procesie zarządzania ryzykiem Banku.

Procesy raportowe są zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych zgodnie z podziałem kompetencji i regulacjami prawnymi. Raportowanie przebiega w procesach dziennych, tygodniowych, miesięcznych, kwartalnych i rocznych w zależności od rodzaju ryzyka i zapotrzebowania informacyjnego Zarządu, funkcjonujących Komitetów, innych Departamentów oraz wymagań prawnych.

Informacje o raportowaniu poszczególnych rodzajów są bardziej szczegółowo opisane w rozdziałach dotyczących procesu zarządzania tymi ryzykami (Patrz. Rozdział 3)

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości danych Grupa stosuje:

- procedury walidacyjne wbudowane w bazy danych,
- procedury walidacyjne danych przesyłanych między systemami,
- procedury obsługi błędów i defektów wykrywanych lokalnie oraz przez Grupę,
- cykliczne mierzenie i raportowanie oraz bieżące monitorowanie wskaźników jakości danych (KPI – Key Performance Indicator).

Bank stosuje mechanizmy bezpieczeństwa oparte o:

- ścisłą kontrolę uprawnień użytkowników oraz praw dostępu do poszczególnych funkcjonalności systemów,
- uwierzytelnianie użytkowników w oparciu o bazodanowy system (identyfikacja za pomocą loginu i hasła),
- ograniczenie dostępności kluczowych funkcji systemów do osób uprawnionych,
- rejestrację wprowadzanych przez użytkowników zmian,
- formalne procedury w zakresie zmian parametrów wyznaczonych przez system (występuje konieczność wypełnienia odpowiedniego wniosku).

W zakresie rozwiązań umożliwiających odzyskanie utraconych danych Bank regularnie tworzy kopie bezpieczeństwa danych (częstotliwość dopasowana do poszczególnych systemów) oraz przechowuje je przez okres do 5 lat.

6. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka

Bank udziela kredytów klientom posiadającym zdolność kredytową, jednakże dążąc do wzmocnienia możliwości odzyskania zaangażowanych środków, ustanawia odpowiednie zabezpieczenia.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Wskazane jest, aby wartość przedmiotu uzyskanego zabezpieczenia pokrywała kwotę wierzytelności w pełnej wysokości wraz z odsetkami i prowizjami, a także zwrot ewentualnych kosztów udzielenia kredytu oraz zwrot kosztów dochodzenia wierzytelności wynikających z umowy kredytowej. W przypadku częściowej spłaty wierzytelności, dopuszczalnym jest zwolnienie zabezpieczenia w części, w której wartość przedmiotu zabezpieczenia przekracza w sposób oczywisty kwotę wierzytelności.

Bank stosuje zabezpieczenia spłaty wierzytelności, a w szczególności:

- gwarancję bankową,
- poręczenie według prawa cywilnego,
- weksel własny in blanco,
- poręczenie wekslowe (awal),
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- zastaw rejestrowy,
- zastaw wg przepisów kodeksu cywilnego,
- hipotekę,
- przelew wierzytelności,
- blokadę środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- kaucję,
- ubezpieczenie kredytu,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- oświadczenie patronackie.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy.

Formę zabezpieczenia kredytu Bank ustala, biorąc pod uwagę m.in.:

- rodzaj i wysokość zabezpieczanych wierzytelności,
- okres kredytowania,
- sytuację finansową kredytobiorcy,
- ryzyko związane z transakcją oraz wykonaniem umowy kredytowej,
- cechy danego zabezpieczenia wynikające z właściwych regulacji prawnych oraz umowy o ustanowienie danego zabezpieczenia,
- możliwość zaspokojenia z przyjętego zabezpieczenia wierzytelności Banku w najkrótszym czasie,
- status prawny zobowiązanego,
- wartość przedmiotu zabezpieczenia,
- istniejące obciążenia przedmiotu zabezpieczenia,
- koszt ustanowienia zabezpieczenia.

Decyzja w przedmiocie zabezpieczenia konkretnej transakcji kredytowej jest elementem decyzji kredytowej. Ustanowienie zabezpieczenia powinno zostać dokonane przed powstaniem należności lub zobowiązania pozabilansowego Banku wynikającego z transakcji kredytowej, chyba że decyzja kredytowa stanowi inaczej.

W czasie wykorzystania i spłaty kredytu Bank może żądać od kredytobiorcy dodatkowego zabezpieczenia oprócz już określonego w umowie kredytowej, jeżeli - w ocenie Banku - obniżyła się wartość ustanowionych zabezpieczeń, pogorszyła się sytuacja ekonomiczna lub finansowa kredytobiorcy albo innego zobowiązanego lub istnieją przesłanki, że takie pogorszenie nastąpi.

Dla ustanowienia lub wzmocnienia zabezpieczeń, Bank wyznacza odpowiedni termin. Niedotrzymanie tego terminu przez kredytobiorcę może stanowić podstawę do wypowiedzenia przez Bank umowy kredytowej.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi, oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty wartości.

Podstawę do szacowania wartości zabezpieczenia stanowi jego wartość rynkowa. Proces identyfikacji oraz obliczania wartości rynkowej zabezpieczeń jest taki sam dla celów wewnętrznych oraz na potrzeby Basel II.

Przy obliczaniu procentowego pokrycia ekspozycji kredytowej wartością zabezpieczeń pod uwagę może być brane wyłącznie zabezpieczenie, które spełnia poniższe wymagania:

- Bank musi posiadać prawidłowo udokumentowany i prawnie możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do zabezpieczenia,
- zabezpieczenie musi posiadać trwałą wartość wewnętrzną oraz przynajmniej przez okres trwania umowy kredytowej, być regularnie monitorowane i wyceniane,
- zabezpieczenie musi być zamienione w środki pieniężne w rozsądnym czasie, w oparciu o udokumentowane orzecznictwo,
- nie powinna istnieć duża korelacja pomiędzy wartością zabezpieczenia a sytuacją finansową kredytobiorcy.

Warunkiem wstępnym jakiegokolwiek wyceny zabezpieczenia jest sprawdzenie pierwszeństwa istniejących praw do zabezpieczeń, rezultat powinien być odpowiednio udokumentowany w zbiorze dokumentów kredytowych.

Wartości zabezpieczeń mogą być zarejestrowane w bankowym systemie informatycznym po właściwym ustanowieniu każdego z zabezpieczeń.

W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależniona jest od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmuje:

- wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu,
- prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem,
- prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przegląd polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminów ważności).

Jeżeli nie jest to inaczej określone, każde zabezpieczenie musi być wyceniane przynajmniej raz na rok, niemniej w koniecznych przypadkach (np. dużej zmienności wartości rynkowej) wycena powinna być wykonana częściej.

W zakresie stosowanych przez Bank technik redukcji ryzyka, w procesie Basel II Bank zdecydował o stosowaniu wyłącznie obniżek nadzorczych (nie dokonuje się własnych szacunków obniżek). W rezultacie uzyskuje się wartości obniżek zgodne z przepisami § 71 Załącznika nr 17 do Uchwały.

6.1. Ochrona kredytowa nieruchomości.

Bank uznaje zabezpieczenia w formie gwarancji, jeżeli spełniają następujące warunki:

1. Pewność prawna:

- działania i kroki podejmowane przez Bank oraz procedury i zasady wdrożone w Banku, skutkują ustanowieniem prawnie skutecznej ochrony kredytowej,
- dostawca nieruchomości ochrony kredytowej ma odpowiednią wiarygodność kredytową,
- ochrona kredytowa jest prawnie skuteczna i wykonalna we wszystkich jurysdykcjach właściwych w momencie zawarcia umowy kredytowej,
- Bank podejmuje wszelkie kroki niezbędne dla zapewnienia skuteczności kredytowej ochrony nieruchomości oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

2. Wymagania operacyjne:

- Bank posiada odpowiednie systemy zarządzania potencjalną koncentracją ryzyka wynikającą ze stosowania nieruchomości ochrony kredytowej, jak również potrafi wykazać, w jaki sposób strategia dotycząca wykorzystywania zabezpieczeń w formie nieruchomości ochrony kredytowej współdziała z procesem zarządzania ogólnym profilem ryzyka Banku,
- ochrona kredytowa jest bezpośrednia,
- zakres ochrony kredytowej jest jasno określony i bezsporny. Umowa o ochronie kredytowej nie zawiera żadnych klauzul, których wypełnienie leży poza bezpośrednią kontrolą kredytodawcy, a które:
 - a) zezwalają dostawcy ochrony kredytowej na jednostronne wypowiedzenie umowy o ochronie,
 - b) podnosząby efektywny koszt ochrony w wyniku obniżenia jakości kredytowej zabezpieczonej ekspozycji,
 - c) mogłyby zwolnić dostawcę ochrony z obowiązku terminowej wypłaty, w przypadku, gdy pierwotny dłużnik nie uiszcza zapadalnych należnych płatności,
 - d) mogłyby umożliwić skrócenie przez dostawcę ochrony terminu zapadalności ochrony kredytowej.

3. Inne wymagania:

- w przypadku stwierdzenia niewykonania zobowiązania lub nieuregulowania płatności przez kontrahenta, Bank ma prawo we właściwym czasie zażądać od dostawcy zabezpieczenia wszelkich środków pieniężnych należnych zgodnie z warunkami ochrony kredytowej, przy czym płatność ze strony dostawcy zabezpieczenia nie zależy od tego, czy Bank uprzednio zażądał płatności od dłużnika,
- w przypadku nieruchomości zabezpieczenia kredytowego obejmującego hipoteczne kredyty mieszkaniowe powyższy wymóg oraz wymóg w ogólnych warunkach dotyczący terminowej spłaty nie przekracza 24 miesięcy od daty niewykonania zobowiązania,
- ochrona kredytowa nieruchomości jest wyraźnie udokumentowanym zobowiązaniem podjętym przez dostawcę ochrony,
- ochrona kredytowa obejmuje wszystkie rodzaje płatności, których dłużnik ma dokonać w związku z ekspozycją, przy czym jeżeli określone rodzaje płatności są wyłączone z gwarancji, uznana wartość gwarancji dostosowuje się odpowiednio do jej ograniczonego zakresu.

Jeżeli ekspozycja jest zabezpieczona gwarancją, która jest regwarantowana przez rząd lub bank centralny, jednostkę samorządu terytorialnego, władze lokalne lub podmiot sektora publicznego, od których należności są traktowane jako ekspozycje wobec rządu centralnego państwa, którego

prawu organy te podlegają, wielostronny bank rozwoju, którym przypisuje się wagę ryzyka 0% bądź też podmiot sektora publicznego, od którego należności są traktowane jako ekspozycje wobec banków zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycja taka może być traktowana jako zabezpieczona gwarancją przez dany podmiot, gdy spełnione są następujące warunki:

- regwarancja obejmuje wszystkie elementy ryzyka kredytowego danej ekspozycji,
- zarówno pierwotna gwarancja jak i regwarancja spełniają wymogi dotyczące gwarancji, określone we wcześniejszej części opracowania z wyjątkiem wymogu bezpośredniego charakteru.

Głównymi gwarantami w Banku jest polski Skarb Państwa z zewnętrzną oceną wiarygodności kredytowej A-. W odniesieniu do pozostałych gwarantów Bank nie stosuje zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej. Część ekspozycji zabezpieczonych gwarancją wynika z przeprowadzonej przez Bank transakcji sekurytyzacji aktywów. Bank za pomocą niereczystej ochrony kredytowej przeniósł w całości ryzyko kredytowe z sekurytyzowanej puli aktywów bazowych na Kreditanstalt für Wiederaufbau posiadającego regwarancję Rządu Niemiec z oceną ratingową AAA nadaną przez S&P.

Tabela 2. Główne rodzaje gwarantów oraz ich wiarygodność kredytowa

Grupa ekspozycji gwarantora	Kwota ekspozycji zabezpieczonej gwarancjami w ujęciu jednostkowym	Ocena wiarygodności kredytowej	Kwota ekspozycji zabezpieczonej gwarancjami w ujęciu skonsolidowanym	Ocena wiarygodności kredytowej
Rządy i banki centralne	595 752	A-	595 752	A-
Instytucje - banki	126 543	brak oceny	789 725	brak oceny
Banki wielostronnego rozwoju	198	brak oceny	198	brak oceny
Samorządy terytorialne i władze lokalne	51 884	brak oceny	51 884	brak oceny
Razem:	774 378		1 437 559	

W Banku nie występuje nadmierna koncentracja ryzyka rynkowego lub kredytowego w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka.

6.2. Ochrona kredytowa rzeczysta.

Rzeczywista ochrona kredytowa oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, w której Bank może zmniejszyć ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji ze względu na prawo do upłynnienia, dokonania transferu, przejęcia lub zatrzymania określonych aktywów, przy czym:

- aktywa stanowiące przedmiot zabezpieczenia muszą być odpowiednio płynne, zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, wzięwszy pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania aktywów za zabezpieczenie,
- stopień korelacji pomiędzy wartością aktywów wykorzystanych do ochrony, a wiarygodnością kredytową dłużnika nie może być nadmierny.

Instrumenty finansowe uznane przez Bank za zabezpieczenie rzeczywiste w ramach stosowanej metody standardowej kalkulacji wymogu kapitałowego to:

- zdeponowane w Banku jako zabezpieczenie ekspozycji środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne rozumiane jako certyfikat depozytowy lub podobny instrument wystawiony przez bank,
- emitowane przez rządy i banki centralne dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę wiarygodności kredytowej nie niższą niż BB-,
- papiery wartościowe emitowane przez instytucje oraz podmioty uznane za instytucje zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, posiadające ocenę wiarygodności kredytowej nie niższą niż BBB-, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec banków i instytucji kredytowych,
- dłużne papiery wartościowe, posiadające krótkoterminową ocenę wiarygodności kredytowej nie niższą niż A-3,
- akcje lub instrumenty dłużne zamienne uwzględnione w głównym indeksie giełdy, na której są dopuszczone do obrotu,
- akcje lub instrumenty dłużne zamienne nieobjęte głównym indeksem, ale znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie papierów wartościowych.

Tabela 3. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Grupa ekspozycji	Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancjami		Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności	
	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Rządy i banki centralne	0	0	0	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0	0	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	51 884	51 884	1 052	1 052
Banki wielostronnego rozwoju	0	0	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0
Instytucje - banki	10 981	10 981	8 842	8 842
Przedsiębiorstwa	693 845	779 983	278 967	278 967
Detaliczne	72	568 108	7 517	7 517
Zabezpieczenie na nieruchomościach	0	0	0	0
Przeterminowane	17 595	26 602	0	0
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0
Obligacje zabezpieczone	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	0
Razem:	774 377	1 437 558	296 378	296 378

Tabela 4. Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego

Grupa ekspozycji	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego	
	jednostkowe	skonsolidowane
Rządy i banki centralne	6 517 963	6 517 963
Samorzędy terytorialne i władze lokalne	78 894	78 991
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	107 200	107 200
Banki wielostronnego rozwoju	99	99
Organizacje międzynarodowe	0	0
Instytucje - banki	630 755	1 317 420
Przedsiębiorstwa	9 023 009	10 382 463
Detaliczne	2 585 760	4 465 220
Zabezpieczenie na nieruchomościach	4 474 927	4 860 087
Przeterminowane	303 211	347 353
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	26 019	26 019
Obligacje zabezpieczone	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Pozostałe	1 362 908	1 722 891
Razem:	25 110 745	29 825 706

7. Struktura funduszy własnych

Fundusze własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem.

Tabela 5. Wartość składników funduszy własnych

Nazwa	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	2 352 042	2 774 071
Fundusze własne podstawowe	2 278 528	2 587 870
Fundusze zasadnicze	1 667 550	1 772 874
Wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy	1 218 687	1 218 687
Kapitał zapasowy	145 227	212 867
Premia emisyjna	303 636	341 320
Kapitały rezerwowe	47 522	258 614
Pozycje dodatkowe	989 849	1 013 603
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	751 633	751 633
Zysk netto okresu bieżącego	238 216	261 970
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-302 664	-197 051
Wartości niematerialne i prawne	-188 178	-195 252
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-57 243	-899
Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	-57 243	-899
Fundusze uzupełniające	188 000	188 000
Zobowiązania podporządkowane	400 000	400 000
Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	-212 000	-212 000
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-57 243	-899
Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	-57 243	-899
Zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe i zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	141 606	28 970
Kapitał ekonomiczny	1 446 870	1 539 006

Kapitał akcyjny Banku związany jest bezpośrednio z emisją nowych akcji, koszty emisji pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji.

Kapitały rezerwowe obejmują fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz inne kapitały rezerwowe, tworzone z odpisów zysków, które są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa, w tym na pokrycie strat bilansowych.

Pozostałe kapitały obejmują kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Pozostałe pomniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych wynikają z zaangażowania kapitałowego Banku w spółki Raiffeisen Financial Services Sp. z o.o. i Raiffeisen Leasing Polska S.A.

Udziały mniejszości stanowią wartość udziałów akcjonariuszy mniejszościowych w aktywach netto skonsolidowanych jednostek zależnych. Obejmują wartość udziałów mniejszości z dnia pierwotnego połączenia oraz zmiany w kapitałach własnych przypadające na udział 1,5% mniejszości począwszy od dnia połączenia.

W celu osiągnięcia wymaganego poziomu kapitału Bank stosuje:

- wewnętrzny mechanizm alokacji kapitału,
- wewnętrzne limity adekwatności kapitałowej,
- zasoby kapitałowe.

Realizacja polityki w zakresie rozwoju struktury kapitałowej może być realizowana również poprzez:

- podwyższenie funduszy podstawowych w drodze zatrzymania zysków (termin przyrostu kapitału z tego źródła może być zarządzany zgodnie z przepisami rachunkowymi wymagającymi badań okresowych, jeśli rozwój działalności będzie tego wymagał),
- podwyższenie funduszy podstawowych w drodze wpłat ze strony akcjonariuszy,
- maksymalizacja wykorzystania pozostałych kapitałów w drodze emisji długu podporządkowanego,
- przeniesienie ryzyka na inwestorów zewnętrznych w drodze syntetycznych programów sekuryzacji strumieni pieniężnych.

8. Adekwatność kapitałowa

8.1 Proces zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem w Banku ma na celu zapewnienie poziomu kapitału adekwatnego do ryzyka prowadzonej działalności przy uwzględnieniu norm nadzorczych oraz zwiększanie rentowności Banku i jego wartości dla akcjonariuszy.

Koncepcja zarządzania kapitałem przyjęta w Banku uwzględnia podstawowe funkcje kapitału:

- źródło pokrycia nieoczekiwanych strat,
- źródło finansowania aktywów Banku,
- źródło bezpieczeństwa deponentów,
- podstawa zaufania do Banku,
- miernik wartości Banku,
- źródło wynagrodzenia akcjonariuszy za podjęte ryzyko inwestycyjne.

Podstawowym elementem procesu zarządzania kapitałem jest proces planowania kapitałowego, którego celem jest spełnienie wymagań nadzorczych oraz zapewnienie wystarczającej ilości kapitału do realizacji strategii Banku. Bank ustala minimalną wysokość kapitału powyżej minimalnego poziomu 8% wymaganego zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt. 3 Ustawy Prawo bankowe. Bank ustala optymalny poziom kapitału mając na względzie oczekiwania właścicieli.

Cele kapitałowe Banku oraz kierunki wykorzystania kapitału są determinowane przez:

- wymogi nadzorcze (kapitał regulacyjny),
- wymagania właścicieli Banku,
- profil ryzyka (kapitał ekonomiczny),
- potrzeby inwestycyjne Banku.

W ramach procesu zarządzania kapitałem Bank dokonuje pomiaru i monitorowania adekwatności kapitałowej, alokacji kapitału do jednostek biznesowych a także podejmuje działania zarządcze w celu zapewnienia wykonania planu kapitałowego i przeciwdziałania skutkom ryzyka kapitałowego.

8.2 Kalkulacja wymogu regulacyjnego

Kapitał regulacyjny według danych na koniec grudnia 2010 roku był kalkulowany zgodnie z przepisami przewidzianymi dla banków stosujących metodę standardową dla obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Podstawowym źródłem kapitału na pokrycie wymogów kapitałowych jest kapitał pierwszej kategorii wspomagany przez zobowiązania podporządkowane.

W ciągu 2010 roku Bank spełniał wymogi regulacyjne dotyczące współczynnika adekwatności kapitałowej.

Tabela 6. Informacje dotyczące wymogu regulacyjnego i adekwatności kapitałowej

Rodzaj ryzyka	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	1 272 192	1 581 349
Ryzyko rynkowe, w tym:	20 944	20 944
- ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	10 940	10 940
- ryzyko ogólne stóp procentowych	10 003	10 003
Ryzyko operacyjne	164 474	191 682
Suma regulacyjnych wymogów kapitałowych	1 457 610	1 793 975
Suma wymogów kapitałowych wyznaczonych z wykorzystaniem modelu wewnętrznego	0	0
Łączny wymóg kapitałowy	1 457 610	1 793 975
Wartość funduszy własnych	2 352 042	2 774 071
Współczynnik adekwatności kapitałowej	12,91%	12,37%

8.3 Kapitał Ekonomiczny

Bank stosuje kapitał ekonomiczny (EC) jako element Procesu Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP), który stanowi implementację wymogów filaru drugiego Nowej Umowy Kapitałowej w szczególności Nr 383/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. ICAAP jest regulowany odpowiednim zarządzeniem Zarządu Banku.

Metodologia ICAAP podlega corocznemu przeglądowi i aktualizacji zarówno w zakresie identyfikacji typów ryzyka jak i stosowanych metodologii. Decyzje o zmianach w procesie są podejmowane przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Kapitał ekonomiczny jest definiowany jako kapitał mający na celu pokrycie nieoczekiwanych strat, jakie może ponieść Bank w wyniku materializacji rodzajów ryzyka występujących, lub mogących wystąpić w działalności Banku lub otoczeniu gospodarczym i jest obliczany na podstawie sześciu głównych typów ryzyka, na jakie Bank jest narażony:

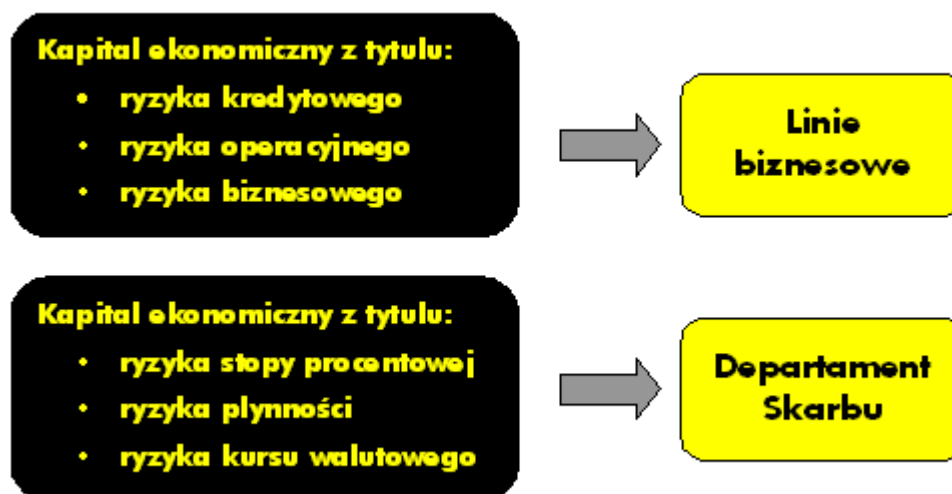
- Ryzyko kredytowe,
- Ryzyko operacyjne,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko stopy procentowej,
- Ryzyko biznesowe,
- Ryzyko kursu walutowego.

Tabela 7. Potencjalnie materialne rodzaje ryzyka

Typ Ryzyka	Podejście	Model
Kredytowe	Ilościowe	CreditRisk+
Operacyjne	Ilościowe	Wewnętrzny – LDA
Płynności	Ilościowe	Statystyczny
Stopy Procentowej	Ilościowe	Statystyczny
Biznesowe	Ilościowe	Statystyczny
Kursu Walutowego	Ilościowe	Statystyczny
Koncentracji	Jakościowe	Scorecards
Reputacji	Jakościowe	Scorecards
Sekurytyzacji ¹	Jakościowe	Scorecards
Strategiczne	Jakościowe	Scorecards
Ryzyko kapitałowe	Jakościowe	Scorecards
Ryzyka definicji default	Jakościowe	Scorecards
Ryzyko modeli	Jakościowe	Scorecards
Ryzyko kredytowe instrumentów pochodnych	Jakościowe	Scorecards
Ryzyko prawne	Jakościowe	Scorecards

¹ Od trzeciego kwartału 2010 r. uznane za ryzyko niematerialne - zaprzestanie pomiaru ryzyka.

Schemat 8. Alokacja kapitału ekonomicznego w Banku

Dla pozostałych zidentyfikowanych typów ryzyka, które zostały uznane za potencjalnie materialne, Bank przeprowadza okresową ocenę poziomu ryzyka i na podstawie jej wyników podejmuje stosowne kroki mające na celu kontrolę ryzyka.

Agregacja wyników z poszczególnych modeli oparta jest o funkcję kopuli Gaussa. Kapitał ekonomiczny jest kalkulowany jako różnica pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (przy poziomie ufności 99,95% i okresie 1 roku) oraz posiadanymi rezerwami z tytułu ryzyk objętych kalkulacją.

Bank alokuje kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego i biznesowego do odpowiednich linii biznesowych. Natomiast kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka stopy procentowej, płynności i kursu walutowego jest alokowany do Departamentu Skarbu, który zarządza tymi typami ryzyk.

Raportowanie kapitału ekonomicznego odbywa się z częstotliwością miesięczną. Bank przedstawia wartość globalną kapitału ekonomicznego na poziomie jednostkowym oraz skonsolidowanym. Detaliczny raport kapitałowy obejmuje kapitał ekonomiczny w rozbiciu na poszczególne kategorie ryzyk, wykres przedstawiający kształtowanie się kapitału ekonomicznego w czasie, oraz efekt dywersyfikacji. Ponadto RBPL prezentuje absorpcję limitów na kapitał ekonomiczny przez linie biznesowe oraz przedstawia komentarz DZR co do rekomendowanych działań. Adresatem raportów jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

9. Ryzyko kredytowe

9.1 Utrata wartości

Bank stosuje Międzynarodowe Standardy Rachunkowości do pomiaru ryzyka kredytowego. Wykorzystywana metodologia identyfikacji ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość i wyznaczania wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości jest zgodna z zapisami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena” (dalej „MSR 39”), w zakresie należności bilansowych, oraz Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” (dalej „MSR 37”), w zakresie nieodwołalnych zaangażowań pozabilansowych o charakterze kredytowym.

Bank stosuje następujące podejścia do pomiaru utraty wartości:

- **Analiza na bazie portfelowej**, gdzie analizą objęte są należności, dla których nie zidentyfikowano przesłanek świadczących o utracie wartości.
- **Analiza na bazie modelu indywidualnego** w odniesieniu do należności ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów lub grupy aktywów. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”) oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych przyszłe przepływy pieniężne, które można wiarygodnie oszacować.

Bank ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z zajęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy zajęcie jest prawdopodobne, czy nie.

9.2 Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Kalkulacja odpisów z tytułu utraty wartości w metodzie indywidualnej opiera się o porównanie wartości bilansowej składnika aktywów z wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W odniesieniu do ekspozycji detalicznych stosowana wartość oczekiwanych przepływów bazuje na wartości rynkowej zabezpieczenia (ekspozycje zabezpieczone) lub określonym statystycznie, na podstawie danych historycznych, profilu odzysku dla danego typu zaangażowań (ekspozycje niezabezpieczone).

W przypadku pozostałych ekspozycji kalkulacji wartości odpisów dokonywana jest metodą ekspercką. W trakcie szacowania wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uwzględniane są zarówno przepływy wynikające ze spłat własnych kredytobiorców, jak też z uzyskiwanymi środkami pieniężnymi pochodzącymi z realizacji posiadanych zabezpieczeń.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości, na które tworzona jest rezerwa na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty aktywa finansowe są łączone w grupy o podobnych cechach ryzyka kredytowego (według stosowanego przez Bank systemu uwzględniającego rodzaj produktu, typ klienta, przeterminowanie należności i inne istotne czynniki).

Odpisy z tytułu utraty wartości ewidencjonowane są na odrębnych kontach księgowych. Dla celów bilansowych i ustalenia bieżącej wartości księgowej danego składnika aktywów finansowych są one prezentowane łącznie ze składnikami aktywów finansowych, w przypadku których nastąpiła utrata wartości.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar odpisów na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadzane są wszystkie wymagane procedury związane z tym procesem typu: uprawdopodobnienie nieściągalności, uzyskanie odpowiedniego postanowienia komorniczego i ustalenie kwoty straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, jej wysokość jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach operacyjnych.

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu.

Jeśli występują obiektywne dowody, utraty wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, wówczas kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się za pomocą metody księgowej polegającej na odjęciu od sumy bilansowej wycenionego podmiotu ogółu jego zobowiązań lub za pomocą metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Różnica pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a jego wartością bieżącą oszacowaną za pomocą opisanych metod stanowi odpis z tytułu utraty wartości. Tak ustalonych odpisów nie poddaje się odwróceniu.

9.3 Wartość łącznego zaangażowania kredytowego

Informacje na temat łącznego zaangażowania według stanu na 31 grudnia 2010 roku, w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym prezentują poniższe zestawienia. Zaprezentowana ekspozycja składa się z pozycji bilansowych, pozabilansowych oraz udziałów i obligacji korporacyjnych.

W tabeli uwzględniono część portfela kredytów dla klientów korporacyjnych, podlegającą transakcji sekurytyzacji syntetycznej.

Tabela 8. Zaangażowanie kredytowe w podziale na klasy ekspozycji

Nazwa ekspozycji	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Łączna kwota ekspozycji bilansowych brutto z podziałem na klasy ekspozycji	17 977 264	22 354 393
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	1 557 210	1 557 210
Ekspozycje wobec instytucji finansowych (banków)	219 054	227 167
Ekspozycje wobec przedsiębiorców, w tym:	12 308 139	13 345 063
<i>Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego</i>	3 164 815	3 542 380
<i>Ekspozycje wobec małych i średnich przedsiębiorstw</i>	1 069 945	1 504 237
Ekspozycje detaliczne ogółem i w podziale wg kategorii ekspozycji:	3 608 813	7 053 541
<i>Odnawialne ekspozycje detaliczne</i>	393 883	393 883
<i>Pozostałe ekspozycje detaliczne</i>	3 214 930	6 659 658
Ekspozycje kapitałowe	141 606	28 970
Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi (obligacje korporacyjne)	142 442	142 442
Łączna kwota ekspozycji pozabilansowych brutto, w tym:	5 786 316	5 911 930
Ekspozycje z tytułu gwarancji finansowych	1 570 087	1 570 087

Tabela 9. Średnie ekspozycja kredytowa w podziale na klasy ekspozycji

Grupa ekspozycji	Średnie kwoty ekspozycji w podziale na klasy aktywów	
	Ujęcie jednostkowe (średnia miesięczna)	Ujęcie skonsolidowane (średnia kwartalna)
Rządy i banki centralne	4 717 913	5 029 531
Samorządy terytorialne i władze lokalne	75 302	69 603
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	158 357	121 517
Banki wielostronnego rozwoju	50	50
Organizacje międzynarodowe	0	0
Instytucje - banki	965 485	1 520 521
Przedsiębiorstwa	9 516 559	10 346 462
Detaliczne	2 396 927	4 202 609
Zabezpieczenie na nieruchomościach	4 454 917	4 802 790
Przeterminowane	840 592	480 616
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	116 654	64 198
Obligacje zabezpieczone	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Pozostałe	1 242 337	1 995 428
Razem:	24 485 093	28 633 324

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz wielkość aktywów ważonych ryzykiem w podziale na grupy podmiotów zgodnie z wymogami Uchwały poniższe zestawienie. Bank korzysta z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych jedynie rządowi centralnym przez Standard and Poor's Ratings Services. W przypadku pozostałych klas ekspozycji zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej nie są wykorzystywane.

Tabela 10. Aktywa ważone ryzykiem (RWA) i wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego

Grupa ekspozycji	Ujęcie jednostkowe		Ujęcie skonsolidowane	
	RWA	Wymogi kapitałowe	RWA	Wymogi kapitałowe
Rządy i banki centralne	29	2	29	2
Samorzędy terytorialne i władze lokalne	15 779	1 262	15 798	1 264
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	53 580	4 286	53 580	4 286
Banki wielostronnego rozwoju	50	4	50	4
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0
Instytucje - banki	245 645	19 652	588 903	47 112
Przedsiębiorstwa	9 023 009	721 841	10 382 463	830 597
Detaliczne	1 939 320	155 146	3 348 915	267 913
Zabezpieczenie na nieruchomościach	4 051 311	324 105	4 436 471	354 918
Przeterminowane	337 429	26 994	393 539	31 483
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	39 029	3 122	39 029	3 122
Obligacje zabezpieczone	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
Pozostałe	197 225	15 778	508 085	40 647
Razem:	15 902 406	1 272 192	19 766 863	1 581 349

10. Ryzyko koncentracji

Analiza ryzyka kredytowego Banku z pkt. widzenia koncentracji obejmuje analizę struktury:

- geograficznej, gdzie dominują ekspozycje w woj. mazowieckim i wielkopolskim,
- branżowej, gdzie dominują ekspozycje wobec branży: Przetwórstwo przemysłowe i Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- okresów zapadalności, gdzie dominują ekspozycje do 2 lat, oraz zauważalny jest istotny udział ekspozycji powyżej 9 lat.

Wartość zaangażowania prezentowana w poniższych tabelach składa się z zaangażowania bilansowego i pozabilansowego oraz ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w odniesieniu do klientów korporacyjnych, detalicznych i banków. Wartość zaangażowania została zaprezentowana w kwocie, która nie uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego.

Tabela 11. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
Łączna kwota ekspozycji:	23 986 330	940 971	1 087 697	627 648
POLSKA w tym województwo:	23 170 323	937 377	1 079 476	624 312
- dolnośląskie	1 767 423	41 629	182 509	29 110
- kujawsko-pomorskie	377 290	26 193	18 985	22 383
- lubelskie	1 186 835	31 739	16 002	21 313
- lubuskie	725 809	56 112	49 448	48 546
- łódzkie	1 125 082	77 399	85 230	38 784
- małopolskie	1 498 450	70 011	39 406	36 945
- mazowieckie	7 163 102	214 501	352 301	139 415
- opolskie	115 111	5 056	9 841	4 508
- podkarpackie	112 429	4 383	4 644	4 014
- podlaskie	160 390	22 599	4 976	13 102
- pomorskie	1 965 275	61 725	50 872	54 672
- śląskie	2 258 087	145 088	40 287	108 870
- świętokrzyskie	693 026	99 473	76 666	30 715
- warmińsko-mazurskie	114 927	3 790	4 392	3 882
- wielkopolskie	3 277 144	57 478	119 824	52 716
- zachodniopomorskie	629 943	20 201	24 093	15 337
ZAGRANICA	816 007	3 594	8 221	3 336

Tabela 12. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
Łączna kwota ekspozycji:	28 489 073	1 426 508	1 620 852	787 239
POLSKA w tym województwo:	27 671 617	1 422 914	1 612 631	783 892
- dolnośląskie	2 066 243	71 327	252 466	43 719
- kujawsko-pomorskie	377 847	26 193	18 985	22 383
- lubelskie	1 385 050	47 003	74 683	27 629
- lubuskie	963 446	79 534	106 157	59 918
- łódzkie	1 262 291	85 226	105 837	41 596
- małopolskie	1 817 990	108 666	128 390	51 449
- mazowieckie	8 338 956	412 545	590 518	175 091
- opolskie	182 468	8 399	9 841	5 454
- podkarpackie	203 303	11 071	4 644	6 530
- podlaskie	361 838	42 002	4 976	22 098
- pomorskie	2 440 365	112 648	50 872	72 563
- śląskie	2 674 527	169 978	40 287	120 677
- świętokrzyskie	740 494	101 364	76 666	31 668
- warmińsko-mazurskie	289 078	17 416	4 392	12 503
- wielkopolskie	3 824 994	98 022	119 824	71 452
- zachodniopomorskie	742 727	31 520	24 093	19 162
ZAGRANICA	817 456	3 594	8 221	3 347

Tabela 13. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu jednostkowym

Branża		Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD								Salda korekt wartości i rezerw	
		Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi
A	Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	155 130	0	0	154 536	594	0	0	5 039	0	5 276
B	Rybnictwo	11	0	0	11	0	0	0	6	0	6
C	Górnictwo	5 630	0	0	5 630	0	0	0	2 771	0	1 279
D	Przetwórstwo przemysłowe	3 556 575	0	0	3 556 411	164	0	0	344 566	0	178 558
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	64 354	0	0	64 354	0	0	0	1 635	0	1 297
F	Budownictwo	1 043 424	0	0	1 043 381	43	0	0	49 725	0	31 001
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3 226 305	0	0	3 222 096	4 209	0	0	185 240	0	140 594
H	Hotele i restauracje	165 338	0	0	165 290	48	0	0	1 821	0	1 573
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	340 470	0	0	340 403	67	0	0	32 725	0	21 540
J	Pośrednictwo finansowe	1 985 373	1 557 210	219 054	93 520	0	115 589	0	998	0	990

Branża		Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD								Salda korekt wartości i rezerw	
		Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3 538 431	0	0	3 512 282	132	26 017	0	152 518	0	71 299
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	19 933	0	0	19 933	0	0	0	0	0	24
M	Edukacja	11 727	0	0	11 727	0	0	0	561	0	559
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	148 493	0	0	148 493	0	0	0	529	0	918
O	Działalność usługowa komunalna	89 083	0	0	89 083	0	0	0	1 315	0	1 411
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	3 626 987	0	0	23 431	3 603 556	0	0	161 522	0	153 725
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem:		17 977 264	1 557 210	219 054	12 450 581	3 608 813	141 606	0	940 971	0	610 050

Tabela 14. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych w ujęciu skonsolidowanym

Branża		Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD								Salda korekt wartości i rezerw	
		Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi
A	Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	198 660	0	0	164 862	33 798	0	0	11 330	0	10 193
B	Rybacktvo	268	0	0	69	199	0	0	6	0	6
C	Górnictwo	24 911	0	0	12 557	12 354	0	0	2 994	0	1 348
D	Przetwórstwo przemysłowe	3 962 140	0	0	3 588 315	373 825		0	446 780	0	212 717
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	72 730	0	0	67 071	5 659		0	1 719	0	1 380
F	Budownictwo	1 552 458	0	0	1 252 185	300 273	0	0	98 996	0	53 893
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	4 218 219	0	0	3 637 189	580 979	51	0	248 263	0	168 366
H	Hotele i restauracje	222 849	0	0	179 655	43 194	0	0	6 888	0	5 462
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 088 139	0	0	659 441	428 698	0	0	205 375	0	81 443
J	Pośrednictwo finansowe	1 919 594	1 557 210	227 167	103 658	28 657	2 902	0	4 324	0	2 773

Branża	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD									Salda korekt wartości i rezerw	
	Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami i kredytowymi		
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	4 016 636	0	0	3 512 282	478 337	26 017	0	226 269	0	88 876
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	21 321	0	0	19 933	1 388	0	0	5	0	29
M	Edukacja	20 564	0	0	11 727	8 837	0	0	1 189	0	896
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	313 604	0	0	158 537	155 067	0	0	3 104	0	1 644
O	Działalność usługowa komunalna	124 532	0	0	94 056	30 476	0	0	2 696	0	1 986
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	4 597 439	0	0	25 968	4 571 471	0	0	166 570	0	156 227
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	329	0	0	0	329	0	0	0	0	0
Razem:		22 354 393	1 557 210	227 167	13 487 505	7 053 541	28 970	0	1 426 508	0	787 239

Tabela 15. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu jednostkowym

Termin zapadalności	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg zapadalności rezydualnej						
	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detałiczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi
do 1 roku	1 557 210	181 103	6 124 212	512 040	0	0	0
powyżej 1 roku do 2 lat	0	1 198	631 255	60 604	0	0	0
powyżej 2 lat do 3 lat	0	19 514	942 952	138 682	141 606	0	0
powyżej 3 lat do 4 lat	0	2 439	576 851	113 065	0	0	0
powyżej 4 lat do 5 lat	0	9 585	707 822	182 045	0	0	0
powyżej 5 lat do 6 lat	0	0	348 553	122 903	0	0	0
powyżej 6 lat do 7 lat	0	5 215	607 202	33 504	0	0	0
powyżej 7 lat do 8 lat	0	0	231 854	30 138	0	0	0
powyżej 8 lat do 9 lat	0	0	369 598	82 545	0	0	0
powyżej 9 lat	0	0	1 767 840	2 333 287	0	0	0
Razem:	1 557 210	219 054	12 308 139	3 608 813	141 606	0	0

Tabela 16. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w ujęciu skonsolidowanym

Termin zapadalności	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg zapadalności rezydualnej						
	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detałiczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi
- do 1 roku	1 557 210	171 593	5 638 092	1 812 962	0	0	0
- powyżej 1 roku do 2 lat	0	2 086	996 574	748 087	0	0	0
- powyżej 2 lat do 3 lat	0	36 061	1 403 325	1 025 826	28 970	0	0
- powyżej 3 lat do 4 lat	0	2 527	731 673	468 089	0	0	0
- powyżej 4 lat do 5 lat	0	9 685	875 530	393 493	0	0	0
- powyżej 5 lat do 6 lat	0	0	489 174	125 610	0	0	0
- powyżej 6 lat do 7 lat	0	5 215	676 464	33 504	0	0	0
- powyżej 7 lat do 8 lat	0	0	332 547	30 138	0	0	0
- powyżej 8 lat do 9 lat	0	0	395 250	82 545	0	0	0
- powyżej 9 lat	0	0	1 806 434	2 333 287	0	0	0
Razem:	1 557 210	227 167	13 345 063	7 053 541	28 970	0	0

11. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane

Zestawienie należności bilansowych analizowanych pod kątem utraty wartości indywidualnie i grupowo z podziałem na poszczególne sektory klientów kredytobiorców, prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 17. Analiza należności bilansowych pod kątem utraty wartości w ujęciu jednostkowym

	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	940 971	0	940 971
Klienci indywidualni	162 922	0	162 922
Klienci MIKRO	89 982	0	89 982
Duże przedsiębiorstwa	635 700	0	635 700
Małe i średnie przedsiębiorstwa	52 367	0	52 367
Sektor publiczny	0	0	0
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	704 146	13 184 138	13 888 284
Klienci indywidualni	46	3 052 252	3 052 298
Klienci MIKRO	0	572 269	572 269
Duże przedsiębiorstwa	668 278	8 466 410	9 134 688
Małe i średnie przedsiębiorstwa	34 108	928 632	962 740
Sektor publiczny	1 714	164 575	166 289
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	266 040	821 657	1 087 697
Klienci indywidualni	7 059	386 534	393 593
Klienci MIKRO	147	56 894	57 041
Duże przedsiębiorstwa	243 066	318 987	562 053
Małe i średnie przedsiębiorstwa	15 119	39 719	54 838
Sektor publiczny	649	19 523	20 172
Razem:	1 911 157	14 005 795	15 916 952

Tabela 18. Analiza należności bilansowych pod kątem utraty wartości w ujęciu skonsolidowanym

	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 426 508	0	1 426 508
Klienci indywidualni	176 446	0	176 446
Klienci MIKRO	359 298	0	359 298
Duże przedsiębiorstwa	728 463	0	728 463
Małe i średnie przedsiębiorstwa	162 301	0	162 301
Sektor publiczny	0	0	0
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	732 841	16 618 403	17 351 244
Klienci indywidualni	47	3 052 252	3 052 299
Klienci MIKRO	0	2 653 946	2 653 946
Duże przedsiębiorstwa	696 921	9 549 857	10 246 778
Małe i średnie przedsiębiorstwa	34 159	1 197 773	1 231 932
Sektor publiczny	1 714	164 575	166 289
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	266 040	1 354 812	1 620 852
Klienci indywidualni	7 059	386 534	393 593
Klienci MIKRO	147	417 811	417 958
Duże przedsiębiorstwa	243 066	436 059	679 125
Małe i średnie przedsiębiorstwa	15 119	94 885	110 004
Sektor publiczny	649	19 523	20 172
Razem:	2 425 389	17 973 215	20 398 604

12. Korekty wartości i rezerw

Tabela 19. Uzgodnienie zmiany stanów korekt wartości i rezerw

	Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	
	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Stan korekt wartości i rezerw:	70 013	82 100	557 635	723 649
Saldo początkowe	54 038	61 875	495 397	642 756
Kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie	0	0	152 132	
Kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie	15 975	20 225	179 974	233 025
Inne korekty	0	0	0	0
Saldo końcowe	70 013	82 100	557 635	723 649
Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat	0	0	5 887	5 887

Tabela 20. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności

	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Utworzenie odpisów aktualizujących na:		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	-222 573	-252 877
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	-125 074	-187 674
Pozycje pozabilansowe	-5 291	-5 291
Razem:	-352 938	-445 842
Odwrócenie odpisów aktualizujących na:		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	123 185	144 375
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	31 789	46 202
Pozycje pozabilansowe	2 015	2 015
Razem:	156 989	192 592
Koszty netto z tytułu odpisów aktualizujących:	-195 949	-253 250

13. Ryzyko kredytowe kontrahenta w księdze handlowej

Ryzyko kredytowe kontrahenta oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją. Bank dokonuje obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta. Wyniki kalkulacji mają swoje odzwierciedlenie w wartości wskaźnika adekwatności kapitałowej.

Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta prezentowane są w ujęciu jednostkowym. Spółki podlegające konsolidacji nie oferują produktów obarczonych ryzykiem kontrahenta.

Tabela 21. Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta.

Nazwa	Kwota
Razem:	222 750
Dodatnia wartość godziwa brutto, w tym:	222 750
<i>wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych</i>	201 316
Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych	359 062
Zabezpieczenie finansowe, wartość skorygowana	9 708
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta	16 014
Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych	0
Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne)	0
Oszacowanie współczynnika alfa	0

14. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Informacje na temat ekspozycji kapitałowych nieuwzględnianych w portfelu handlowym prezentują poniższe zestawienie.

Tabela 22. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym

Nazwa	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym, w tym nabyte w celach:	141 606	28 970
Zysków kapitałowych	27 120	27 172
Przyczyn strategicznych	114 486	1 798
Wartość bilansowa	141 606	28 970
Wartość godziwa	141 606	28 970
w tym: <i>inne ekspozycje</i>	0	0
Zrealizowane zyski lub straty w ujęciu skumulowanym w danym okresie	0	0
Niezrealizowane zyski lub straty	0	0
Łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania	0	0
Inne pozycje o podobnym charakterze zaliczone do funduszy podstawowych lub uzupełniających	0	0

Prezentowane ekspozycje kapitałowe dotyczą instrumentów, które nie są notowane na regulowanych rynkach giełdowych. Z uwagi na brak informacji na temat wiarygodnej ceny rynkowej w odniesieniu do tych instrumentów, ich wartość godziwą stanowi wartość bilansowa. Ekspozycje te poddawane są okresowym testom na utratę wartości.

15. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę standardową.

W roku 2010 wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Banku wynosił **192 mln PLN**.

16. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy lub wartość ekonomiczna Banku z powodu zmian stóp procentowych. Dla celów oceny ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

dla księgi bankowej:

- metodologię analizy luki stóp procentowych,
- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR.

Tabela 23. Wartości VAR (w mln PLN, termin utrzymywania 10 dni, poziom ufności 99%)

	Ujęcie jednostkowe	Ujęcie skonsolidowane
Księga bankowa	0,434	0,434
Księga bankowa: wykorzystanie limitu	22 %	22 %

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zagrożona na stopie procentowej (księga bankowa) w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 434 tys. zł, co stanowiło około 0,02% funduszy własnych Banku.

Poniższe zestawienie prezentuje informacje dotyczącą oceny wrażliwości utrzymywanych pozycji na zmiany stóp procentowych w podziale na walutę oraz terminy.

W zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego, rachunki bieżące o nieustalonym terminie wymagalności, charakteryzujące się wysoką stabilnością i małą wrażliwością cenową, wykazywane są w terminie przeszacowania 1 roku, w kwocie estymowanej zgodnie z przyjętą w banku metodologią wyznaczania osadu dla tego typu produktów. Kredyty prezentowane są zgodnie z ich kontraktowym terminem przeszacowania. Oznacza to, że nie zostały uwzględnione przyszłe wcześniejsze spłaty kredytów. Jednak ich potencjalny wpływ na ryzyko stopy procentowej jest marginalny, ze względu na stosowaną w Banku politykę udzielania kredytów opartych o zmienne stawki procentowe.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w zakresie powyżej wskazanych metod z częstotliwością dzienną.

Tabela 24. Ryzyko stopy procentowej – BPV (w PLN)

Termin	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	JPY
bieżące	22 099	10 400	-6 009	218	112	-112
1M	-39 546	-22 568	4 410	-1 915	-20	2
2M	-2 369	19 902	4 408	3 678	87	0
3M	-17 271	15 085	1 403	-24	64	0
4M	11 877	-1 700	945	1	1	0
5M	3 943	-2 098	-346	-14	22	0
6M	2 182	4 832	2 216	-238	8	0
7M	-13 868	638	-146	-5	3	0
8M	3 142	-511	1 100	0	4	0
9M	1 320	-1 342	68	0	7	0
10M	1 173	34	188	0	40	0
11M	-11 847	86	143	3	6	0
12M	896	-270	522	7	0	0
Suma	-38 270	22 488	8 902	1 710	334	-110
15M	138	11	24	0	0	0
18M	40	-14	-36	0	0	0
21M	42	19	51	0	0	0
24M	-46	1	9	0	0	0
Suma	174	16	48	0	0	0
36M	-7 166	1	0	0	0	0
Suma	-7 166	1	0	0	0	0
48M	184	0	0	0	0	0
Suma	184	0	0	0	0	0
60M	0	-1 618	0	0	0	0
72M	-2 952	0	0	0	0	0
	-2 952	-1 618	0	0	0	0
Suma	-48 030	20 886	8 950	1 710	334	-110

17. Ekspozycje sekurytyzacyjne

Dotychczasowa działalność sekurytyzacyjna prowadzona przez Bank nakierowana była na osiągnięcie dwóch celów:

- uwolnienie kapitału regulacyjnego,
- sprzedaż przeterminowanych wierzytelności.

Bank przeprowadził dwie transakcje sekurytyzacji aktywów, w obydwu występując w roli inicjatora. W obydwu przypadkach w wyniku transakcji nie dochodziło do przekazania prawa własności do sekurytyzowanych ekspozycji bazowych.

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Bankiem a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) w celu przeniesienia wszystkich ryzyk kredytowych związanych z kredytami w sekurytyzowanym portfelu. Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła około 250 mln EUR, wartość portfela zmienia się z częstotliwością miesięczną i może wahać się od 270 mln EUR do 225 mln EUR, co stanowiło ok. 9,5% wartości portfela kredytowego (kredyty dla klientów sektora niefinansowego) – według stanu na koniec 2006 roku.

Celem prowadzonej transakcji sekurytyzacji syntetycznej jest uzyskanie ulgi w kapitale regulacyjnym oraz transfer ryzyka kredytowego. Bank za pomocą nierzeczywistej ochrony kredytowej przeniósł w całości ryzyko kredytowe z sekurytyzowanej puli aktywów bazowych.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w sekurytyzacji syntetycznej obliczane są zgodnie z § 32-38 Załącznika nr 18 do Uchwały. Transakcja w ujęciu rachunkowym nie jest traktowana ani jako sprzedaż, ani inna forma pozyskiwania kapitału. Sekurytyzowane aktywa są rozpoznawane w bilansie Banku w trakcie jej trwania. Bank nie osiąga zatem żadnych zysków z tytułu sprzedaży ani nie zatrzymuje żadnej z transz sekurytyzowanej puli. Bank dokonując transferu istotnej części ryzyka kredytowego poprzez zastosowanie nierzeczywistej ochrony kredytowej w formie gwarancji rozpoznaje tą gwarancję w swoich księgach rachunkowych.

Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2010 wynosiła 256 mln EUR, na koniec 2009 roku wynosiła 258 mln EUR. Główną korzyścią przedmiotowej transakcji jest transfer ryzyka kredytowego, czego miernikiem jest redukcja regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz brak rozpoznania utraty wartości na aktywach wchodzących w skład portfela.

Zewnętrzną instytucją oceny wiarygodności kredytowej w transakcji sekurytyzacji syntetycznej jest Moody's Ratings.

W 2006 roku Bank rozpoczął również program sekurytyzacji wierzytelności z tytułu umów leasingu. W trakcie trzyletniego okresu rewolwingowego Bank może sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 640 mln PLN. W styczniu 2008 r. podwyższono limit sprzedanych wierzytelności do 1 mld PLN. W styczniu 2009 roku program sekurytyzacji wszedł w okres amortyzacji, co spowodowało spadek zobowiązań z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2009 roku o 46% w porównaniu do roku ubiegłego. W lutym 2010 roku limit programu został zwiększony do 775 mln PLN. Ustanowiono nowy okres rewolwingowy, trwający minimalnie do września 2010 roku i maksymalnie do stycznia 2012 roku.

Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych jest spółka ROOF Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach RLPL z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów z bilansu określonych w MSR 39 OS36, w szczególności warunku obowiązku niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów.

Tabela 25. Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu jednostkowym

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji 2010	Wartość transakcji 2009	Kwota ryzyka pozostająca w Banku 2010	Kwota ryzyka pozostająca w Banku 2009
Należności kredytowe	Syntetyczna	1 015 502	1 058 237	0	0
Razem:		1 015 502	1 058 237	0	0

Tabela 26. Należności objęte sekurytyzacją w ujęciu skonsolidowanym

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji 2010	Wartość transakcji 2009	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2010	Kwota ryzyka pozostająca w Grupie 2009
Należności kredytowe	Syntetyczna	1 015 502	1 058 237	0	0
Należności z tytułu umów leasingu	Sprzedaż wierzytelności (true sale)	775 203	541 093	0	0
Razem:		1 790 705	1 599 330	0	0

18. Cesja należności

W 2010 roku Bank zbył jeden portfel wierzytelności nieregularnych o łącznej wartości nominalnej 16 267 tys. PLN. Portfel składał się z wierzytelności zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii straconych, udzielonych osobom fizycznym i mikroprzedsiębiorcom.

Wybór nabywcy odbył się w formie przetargu zamkniętego. Nabywcą portfela był niepowiązany z Bankiem niestandardyzowany sekuryzacyjny fundusz inwestycyjny zamknięty. Transakcja była oparta o konstrukcję przelewu wierzytelności oraz właściwe przepisy prawa bankowego.

Bank nie oblicza wymogów kapitałowych na ekspozycje podlegające sprzedaży. Wierzytelności były w 100% pokryte rezerwą. W przypadku ich zbycia nie doszło do podziału ryzyka na transze, co jest warunkiem koniecznym do uznania danej struktury za sekuryzację w rozumieniu Załącznika nr 18 do Uchwały.

Warszawa, 27 kwietnia 2010 r.

W imieniu Raiffeisen Bank Polska S.A. :

Piotr Czarniecki Prezes Zarządu

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

podpis

Jan Czeremcha Wiceprezes Zarządu

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

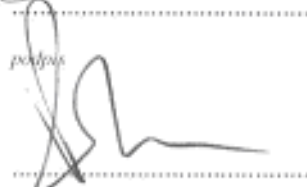

podpis

Ryszard Drużyński Wiceprezes Zarządu

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

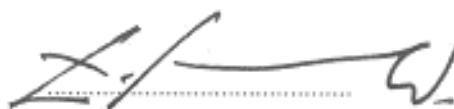

podpis

Lukasz Januszewski Członek Zarządu

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

podpis

Marek Patuła Członek Zarządu

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

Podpis

Piotr Konieczny CFO/CRO

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

Podpis

Patrycja Zenik-Rychlik Dyrektor Departamentu
Rachunkowości Finansowej
i Podatków

imię i nazwisko

stanowisko/funkcja

podpis